

د چرسو، افیونو او نورو نشائی خیزونو حکم

ترتیب
المؤلفین: **الشیخ الاسلامی**
حفظه الله تعالى

جمع و ترتیب
ابو خالد لائق احمد غزنوی

مکتبہ معراج
منگل مارکیٹ بیرون کنج پینسور

Ketabton.com

فهرست

صفحه	مضمون
۷	سریزه
۱۴	دَ چرسو او دَ افیونو او دَ نورو نشائی خیزونو حکم
۱۹	دَ قرآن کریم نه دلائل
۲۷	دَ سنت نه دلائل
۳۲	د صحابه کرامو او تابعینو آثار
۳۴	اعتباری (عقلی) دلیل
۳۶	د علماء کرامو اقوال
۵۱	دَ افیونو تجارت
	دَ افیونو او نورو نشه راوستونکو خیزونو استعمال
۵۱	او کارو بار او تجارت کول حرام دی
۵۱	اول دلیل د قرآن نه
۵۲	دویم دلیل
۵۲	دریم دلیل
۵۳	خلورم دلیل
۵۴	پنځم دلیل
۶۱	په دوائی کښ افیون استعمالول
۶۱	افیون او نور نشائی مواد په دوائی کښ استعمالول

سريزه

ان الحمد لله نحمد ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور انفسنا
ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي
له واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله.

اما بعد:

اسلام يو كامل او جامع دين دے چه په دے كښه هېڅ كے
نشته، ترقيامته پورے چه څه مسئله او حادثه راپېښېږي
نو دغه جواب په دے دين كښه موجود دے۔

د اسلام د كاملت او جامعيت شهادت خپله قرآن كريم
كښه بيان شويدے الله رب العالمين فرمائي:

﴿اليوم اكملت لكم دينكم﴾

(نن ورځ ما تاسو دپاره ستاسو دين پوره كړو)۔

اوس په دے دين كښه هېڅ قسم زيادت ته ضرورت
نشته۔

بل ځائے الله رب العزت د قرآن كريم په باره كښه فرمائي:

﴿تبيانا لكل شئ﴾

د دوائی په طور د حرامو استعمالولو په باره كښه د	
د علماء كرامو اقوال.....	۶۳
د چرسو، آفيونو او نورو نشائي څيزونو ضرورته.....	۸۶
سگريټ، چيلم او نسوارو حكم.....	۹۲
د سگريټ، چيلم او نسوارو شرعي حكم.....	۱۰۱
سگريټ، نسوار او چيلم اخستل خرڅول حرام دى.....	۱۰۶
په دے حقله د علماء نظر.....	۱۰۸
د جواز د قائلينو دلائل.....	۱۱۱
د جواز وركونكو خلقو د بعضه شبهاتو جوابونه.....	۱۲۲
د آفيونو او نورو نشه راوستونكو څيزونو په روپو	
كښه د زكوة وركولو حكم.....	۱۲۹
آيا په حرام مال حج كيږي؟.....	۱۳۳

ترجمه: دا کتاب دهرشی بیانونکے دے۔

نو ددے یو آیت نه معلومه شوه چه رسول الله ﷺ دوفات کیدو نه روسته په دین کنبه هیخ قسم زیادت او نقصان نشی راتلے۔

اوددے دویم آیت نه معلومه شوه چه داسه مسئله نشته چه الله رب العالمین دوحی په ذریعه نه وی بیان کړے، برابره خبره ده که هغه وحی جلی (د قرآن په صورت کنبه) وی یا وحی خفی (د حدیث په صورت کنبه) وی ولے چه دا شرح او تفسیر دے دقرآن کریم دپاره۔ او دا مسئله کله په قرآن حدیث کنبه صراحة ذکر وی، او کله دیوے قاعدے لاندے راخی۔

د قرآن کریم اکثر مسائل کلی اود قاعدے په شکل وی اوپه دے کنبه فائده دا وی چه انسان ته چه په یوه مسئله د قاعدے او کلیه په شکل کنبه ذکر شی نوزر او په اسانتیا سره ورباندے پوهیږی او دے کنبه اختصار هم وی، رسول الله ﷺ ته الله رب العزت جوامع الکلم ورکړی وو، چه یوه خبره به ئے اوکړه نو ډیر مسائل به دهغه لاندے راتلل۔

ددے ډیر مثالونه دی، لیکن دلته یوخو د فائده پوره کولو دپاره ذکر کولے شی:

۱ - مثال: حدیث کنبه راخی:

ان رسول الله ﷺ نهی عن کل ذی ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ د هر داپرو والا حیوان خوړلو نه منع فرمائیلے)۔

نو په دے کنبه سپے، شرمخ، زممرے، پړانگ، گیدر، اونور ټول درنده گان داخل شو۔

۲ - مثال: رسول الله ﷺ فرمائیلی دی:

کل بدعة ضلالة

یعنے: هر بدعت گمراهی ده۔

بل خائے ارشاد دے:

من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد۔

یعنے: چاچه یوداسه عمل اوکړو چه زمونږ دطریقه نه خلاف وونو هغه مردود دے۔

نو په دے یو حدیث باندے په سوونو بدعات رد شول، که هغه په عباداتو مونخ، زکات، روژه، حج کنبه وی، اوکه په غم، خوشحالی کنبه وی۔

اوس دے یو جاهل دانے وائی چه داخبره په قرآن او حدیث کنبه نشته چه زممرے یا پړانگ وغیره مردار دی۔

دغه شان یو بدعت کوی اودا وائی چه دے نه خو رسول الله ﷺ منع نه ده فرمائیلے، نو ددے جواب دادے چه هر بدعت باندے رسول الله ﷺ رد کړیدے او هغه ئے گمراهی،

ضلالت او مردود گرځولې دے۔

نو اوس چه څه شے بدعت په تعريف کښه راغی هغه به داسه مردود او ضلالت وی لکه رسول الله ﷺ چه ددے بعينه نوم اخسته وی۔

۳ - مثال : کوم چه زمونږ زیر بحث موضوع ده، هغه داچه چرس افیون، بهنگ، سگریټ وغیره نشائی خیزونه حرام دی۔

او دلیل ددے دا قول د پیغمبر اسلام ﷺ دے :

کل مسکر خمر (رواه مسلم)

یعنی : هر نشه راوستونکے شے شراب دی۔

بل ځائے ارشاد دے :

کل مسکر حرام، وما اشکر منه الفرق فملاً الکف منه حرام۔

(ابوداود (۱۶۳/۲) ترمذی (۹/۲))

(چه دیو خیز شپږ کلو استعمالولو سره نشه راځی، نو دهغه نه دیو ورغوی په اندازه استعمالول هم حرام دی)۔

نو په دے کښه چرس، بهنگ، چیلیم، سگریټ، افیون ټول نشه آور خیزونه داخل شو۔

بعضه خلق وائی چه : چیلیم، سگریټ نشه نه لری، نو دا خبره سراسر دروغ دی ځکه که یوکس چه په دے عادت نه وی او چیلیم نه مسلسل یو څو کرته راکاږی نو په ده

باندے سرگرځی، په نظر کښه ئه تغیر راځی، قی وړځی، خبرو کښه ئه تغیر راځی، او همدے ته نشه وائی، نشه کیدو کښه دا ضروری نه ده چه انسان دے په کښه دا آواز اولگوي چه زه نشه یم۔

نو کله چه یوه مسئله په قرآن او حدیث کښه د یوه قاعدے په شکل بیان شومے وی، یا قرآن او حدیث کښه په یوه مسئله باندے د قاعدے کلیه په شکل رد شومے وی نو بعضه خلق هغه جائز گنږی، دین کښه بدعات یانور ناجائز کارونه کوی، او که څوک په ده رد او کړی چه دا خو خلاف سنت کار کوی، نو دے فوراً وائی چه قرآن او حدیث کښه خو دا نشته چه دا فلانے بدعت مه کوی یا دا فلانے کار حرام دے، دارنگ قرآن او حدیث ددے کار نه منع نه ده کړے۔

او دا جاهل مرکب دے ته نه گوری چه شریعت خو په هر بدعت باندے رد کړے، نو هر چاچه څه قسم بدعت او کړو دا به درسول الله ﷺ په ژبه رد وی۔

ددے مسائلو د جمله نه یوه مسئله نن صبا د افیونو، چرسو، سگریټو او نورو نشه آورو خیزونو ده، چه خلق د دنیا او روپو پیسو حرص اولالچ راخستی دی، او امتحاناً نن صبا په دے گندونو کښه روپی پیسه هم ډیرمے دی۔

شيخ ابو محمد امين الله حفظه الله ددے مثال د بني اسرائيلو دهغه واقعے سره ورکوي چه په کومه ورځ الله رب العزت دوی د کبانو د بنکار نه منع کړي و نو په هغه ورځ به ئے د اوبو په سر دوی ته کبان ډير کړل، اودا به په دوی باندے امتحان وو۔

په دے اوسنو خلقو باندے هم دالله رب العزت د طرفه امتحان دے چه دوی ته په هغه څه کنبے روپي پيسے ډيره ملاوړي کوم چه حرام وي، لکه افیون، چرس، پوډر وغيره گندونه شول۔

په دے موضوع باندے شيخنا فقيه العصر ابو محمد امين الله البشاوري حفظه الله يوه فتوی ليکلے چه دهغه نوم دے : [البرهان في حرمة الافيون والحشيشة والشمة والقات والدخان]۔

ما دهغه رسالے نه په دے رسالے کنبے خلاصه راخستے ده۔ دغه شان په دے موضوع باندے ابو سفیان عمر شريف حفظه الله هم يوه فتوی د اشتهار په شکل کنبے ليکلے ده چه دهغه نه مے هم استفاده کړے ده۔

دغه شان د نورو علماؤ او اطباؤ د اقوالونه استفاده کړے شوم ده - اوپه دے رسالے کنبے مونږ اول دا ثابتہ کړے چه چرس، بهنگ، افیون نشه راوستونکي خيزونه دي

او ددے نه پس د قرآن او حديث نه دا ثابتہ کړے شويدہ چه د هر قسمه مسکراتو (نشه آور خيزونو) استعمال منع دے، ددے کرل، اخستل، خرڅول، په دوايانو کنبے استعمالول هرڅه حرام دي۔ او د علماؤ او اطباؤ د اقوالو نه هم ثابتہ شويدہ دا خيزونه د ضرري کيدو په وجه حرام دي، او بيا ددے تفصيلي ضررونه بنودلے شوي دي۔

ليهلك من هلك عن بينة، ويحي من حي عن بينة.

الله رب العالمين دے ماته اودغه شان ټولو لوستونکو اوريدونکو ته ددے نه فائده اورسوي۔ اودا رسالے دے الله تعالى زما د طرفه صدقه جاريه او گرځوي۔

* په آخر کنبے زه د خپل گران استاذ ابو سلمان حضرت محمد حفظه الله شكريه اداء کوم چه دا رسالے ئے په ډير اخلاص سره په کمپيوټر اوليکلے، اوما سره ئے ددے په ليکلو کنبے ډيره مرسته اوکړه۔

وصلی الله علی خير خلقه محمد و علی آله وصحبه اجمعين

وسبحانک اللهم وبحمدک

اشهد ان لا اله الا انت استغفرک واتوب اليک

وکتبه: ابو خالد لائق احمد الغزنوي

شعبه افتاء: جامعه تعليم القرآن والسنة

مسجد حمزة بيرون گنج گيت پيښور ښار پاکستان

بسم الله الرحمن الرحيم

د چرسو، آفيونو او نورو نشائی خيزونو حکم

چرس، افیون او نور نشائی خيزونه د نشه راوستو په وجه حکماً شراب گنرله کيږي، صرف په حد کښه ئه بعضه علماؤ فرق کړيدې، باقی په نورو احکامو کښه ئه هيڅ فرق نشته۔

اوس دا خبره چه افیون او چرس په منشيياتو کښه داخل دی که نه! آیا نشه راوولی او که نه!

نو د افیون او چرسو د خصوصیت نه، او دده په خوړونکي باندې چه کومو اثرات ظاهرېږي هغه نه دا خبره واضحه ده، چه دا مسکر او نشه راوستونکی خيزونه دی۔

افیونو د مسکر اونشائی کيدلو نه به شاید هيڅ يوعق والا مسلمان هم انکار اونکړي، ليکن بيا هم د فائده کولو دپاره يو څو عبارتونه د علماؤ وگورئ چه په دې حقه هغوی څه فرمائيلي دي:

۱- مفتی کفايت الله صاحب فرمائی:

افیون، چرس، بهنگ دده ټولو خيزونو استعمال حرام دې ځکه په دې سره انسان نشه کيږي، اوداپه دې حديث در رسول الله ﷺ کښه داخل دی چه:

نهی رسول الله ﷺ عن کل مسکر ومفتر

يعنه: رسول الله ﷺ دهر نشه راوستونکی او خومارتيا پيدا کونکی خيز نه منع فرمائيل ده۔۔۔۔۔ بيا فرمائی:

چرس، افیون، بهنگ داخيزونه حرام دی ځکه نشه راوولی، یادنشه آثار اونتايج پيدا کوي۔

(کفاية المفتی ۱۱۴/۹، ۱۳۲)۔

۲- مفتی رشيد احمد صاحب هم په احسن الفتاوی کښه افیونو ته مسکر اونشه پيدا کونکی وئيلي دي (۴۸۴/۸)۔

۳- علامه شامی هم دافیونو دنشه پيدا کولو تصريح کوي فرمائی: ويحرم اکل البنج والحشيش والافیون لانه مفسد للعقل ويصد عن ذکر الله وعن الصلاة.

(بنگ، چرس او افیون خوړل حرام دی ځکه دا عقل او دماغ خرابوي اود الله تعالی د ذکر او مانځه نه بندول کوي)۔
(شامی: ۲۹۵/۵)۔

۴- فتاوی مجمع البرکات کښه دي:

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافیون وذلك كله حرام، لانه

مفسد للعقل الخ كذا في الجوهره.

(بنگ، چرس، افیون خوړل جائز نه دی، بلکه داټول خیزونه حرام دی، ځکه عقل خرابوی).

۵ - علامه عینی ددې حدیث شریف (الخمر ما خامر العقل) په شرح کښه لیکي:

الحديث شامل للحشيشة ولبن الخشخاش

(عمدة القاری شرح البخاری (۲۱۱/۹) و (۱۸۲/۱۱)).

(دا حدیث افیونو او چرسو ته هم شامل دے).

۶ - مولانا منظور نعمانی لیکي:

ددې حدیث نه دیوې قاعدې په شکل دا معلومه شوه چه دڅه شی د خوراک یا خبناک په وجه چه نشه پیدا کیږي او د مونځ غونته عمل نه انسان غافله کوي، دا په اسلامی شریعت کښه منع دے، دبنگو او نورو بوتو هم دا حکم دے. (معارف الحدیث ۲۴۶/۶).

۷ - علامه شمس الحق عظیم آبادی فرمائي:

اما الافيون فمفرط في الاسكار.

یعنه هرچه افیون دی نو دا خو ډیره زیاته نشه راوولی.

(عون المعبود ۳/۳۷۷)

۸ - دغه شان په موارد الظمان لدروس الزمان (۵۰۷/۳)، او

۹ - په سبل السلام کښه هم دی.

۱۰ - فقه السنه (۳۴۸/۲) کښه دی:

دچرسو او نورو منشیاتو نه زیات مضر اونشه پیدا کونکې خیز افیون دے، اودائے هم فرمائیلي دی: ان مايزيل العقل من غير الاشربة مثل البنج والحشيش والافيون فانه حرام لانه مسكر.

(هرهغه شے چه عقل ختموی دشرابو نه سیوا لکه بهنگ، چرس او افیون نو دا حرام دی ځکه چه دانشه آور دی). (فقه السنة: ۳۴۴).

۱۱ - فقه اسلامی کښه دی:

او هرهغه شے حرام دے چه عقل زائله کوي لکه بنگ، چرس او افیون شو. (الفقه الاسلامی وادلته: ۱۶۶/۶).

۱۲ - علامه ابن حجر په الزواجر (۲۱۲/۱) کښه لیکي:

چرس، افیون، او بهنگ حرام دی، اودا ټول نشه پیدا کوي.

۱۳ - شیخ الاسلام ابن تیمیة لیکي:

چرس دشرابو نه زیات خبیث دی، ځکه داعقل او مزاج دواړه خرابوی (السیاسة الشرعية).

۱۴ - امام ذهبی هم لکه د شیخ الاسلام لیکلي چه

چرس د شرابو نه زیات خبیث دی ځکه دا عقل او مزاج

دواړه خرابوی او شراب او چرس دواړه انسان د الله د ذکر

او مانحہ نہ منع کوی۔ (الکبائر للامام الذہبی ص ۸۶)۔

۱۵ - علامہ ابن القيم فرمائی:

دشرا بو پہ حکم کنبے هر نشه آور خيز داخل دے
اودي کنبے چرس هم داخل دی - (زاد المعاد)۔

۱۶ - ددار العلوم حقانيه مفتی اونگران درجه التخصص
مولانا مفتی غلام قادر صاحب ليکی:

افيون بذات خود مسکر خيز دے۔

(د افيونو تجارت د شريعت په رنړا کنبے: ص ۱۸، ۳۲)۔

۱۷ - مولانا عمر شريف صاحب هم د پوستر په شکل
يوه فتوی ليکلے او په هغه کنبے ئے د ډيرو علماؤ اقوال
را جمع کړی چه چرس، بهنگ او افيون نشه آور خيزونه
دی۔

۱۸ - علامه ابن حجر عسقلانی فرمائی:

ان من قال: ان الحشيشة لا تسکر وانما هي مخدرة: مکابر الخ
(فقه السنه: ۲/۳۴۷)۔

هر کله چه دامعلومه شوه چه چرس او افيون نشه
راوستونکو خيزونه دی نواوس په شريعت مطهره کنبے
دمسکراتو اونشه آور خيزونو حکم اوگوری:

د قرآن کریم نه دلائل

۱ - دليل: قال الله تعالى:

﴿ويستلونك عن الخمر والميسر.....﴾ الآية۔

علامه آلوسی ددے آیت په تفسیر کنبے فرمائی:

ان ما اسکر حرام کالخمر۔

کوم شے چه نشه راوولی هغه دشرا بو په شان حرام دے۔

بیا فرمائی:

وعندی الحق الذی لا ینبغی العدول عنه ان الشراب
المتخذ بما عدی العنب کیف کان وبای اسم کان بحیث
یسکر من لم یتعوده حرام قلیله ککثیره، ویحد شاربہ ویقع
طلاقه ونجاسته غلیظة الخ. (روح المعانی: ۲/۱۱۲، ۱۱۳)۔

(زما په نیز باندے هغه حق چه دهغه نه اوړیدل پکار نه
دی دادے چه دانگورو نه سیوا چه دکومو خيزونو نه
شراب تيار شی، که هغه په هر نوم وی هر خنگه چه وی
خو چه خوک پرے عادت نه وی هغه نشه کوی، ددے لږ هم
د ډيرو په شان حرام دی، اوددے خبنونکی ته به حد ورکولے
شی او طلاق ئے واقع کيږی او نجاست ئے غلیظ دے)

علامه غلام الله خان پنجابی فرمائی:

خمر او شراب نه هر هغه خيز مراد دے چه نشه راوولی او عقل کنبے فتور او سُستيا پيدا کوی، برابره خبره ده که دهر څه نه تيار شومے وی، او برابره خبره که ددے هر نوم کيخودلے شومے وی۔ (جواهر القرآن: ۱/۱۵)۔

۲ - دليل: قال الله تبارك وتعالى:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِ الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ.....﴾ الآية، مائده: ۹۰۔

امام رازي ددے آيت په تفسير کنبے داسے ليکي:

واعلم ان من انظر وترك الاعتساف ان هذه الآية نص صريح في ان كل مسكر حرام ثم بين وجهه۔

(خوك چه دے آيت ته دانصاف په نظر سره اوگوري او ضد او تعصب پريدي نو هغه به پوهه شي چه دا آيت صريح نص ددے په دے چه هر نشه پيدا كونكے شے حرام ددے)۔

(تفسير كبير: ۸۲۰/۱۲)

علامه ابن القيم فرمائي:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً، عصيراً او مطبوخاً (زاد المعاد)

(د شرابو په حکم کنبے هر نشه آور خيز داخل ددے، برابره خبره ده که هغه نرم وی که کلک، خام وی که پوخ شومے)۔

۳ - دليل: قال الله تعالى:

﴿ولا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل﴾

(خپل مينځ کنبے ديوبل مالونه په باطلو طريقو سره مه خوري!)
د باطل خوړلو دوه صورته دي:

(۱) - يو داچه د ظلم، غلا، خيانت او غصب په طريقه دچانه مال واخلي او وے خوري۔

(۲) دويم داچه: د چانه مال په داسے طريقه واخلي چه په هغه طريقه مال حاصلول په شريعت کنبے منع وی، لکه چانه مال په قمار (جواري) اخستل، د سودپه ډول، د شرابو خرڅولو په ذريعه يا ددے نه علاوه دنور نشه آور خيزونو په ذريعه باندے۔

۴ - دليل: قال الله تعالى:

﴿الذی يتبعون الرسول النبي الذي يجدونه مكتوباً عندهم في التوراة والانجيل يامرهم بالمعروف وينهاهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث ويضع عنهم اصرهم والاغلال التي كانت عليهم﴾ الآية۔

(هغه کسان چه درسول أُمی تابعداري کوی چه دوی ئے دځان سره په تورات او انجيل کنبے ليکلے بيامومی، د نيکي حکم ورته کوی او دبدئي نه ئے منع کوی او پاکيزه خيزونه ورله حلالوی او خبيث خيزونو پرے حراموی او ددوی نه بوجونه او هغه طوقونه لرے کوی چه په دوی

۶- دلیل: قال الله تعالى:

﴿والذين يؤذون المؤمنين والمؤمنات بغير ما اكتسبوا فقد احتملوا بهتاناً وإثماً مبيناً﴾

(هغه خلق چه مومنانو سرو او مومنانو بنخوته په غیر ددې چه دوی خه بد کار کړیدم ضرر رسوی نو یقیناً چه دوی دبهتان اود بښکاره گناه بوج پورته کړو)-

ددې آیت کریمه دعموم نه دامسئله معلومیري چه هر هغه کار چه مومنانو ته ضرر رسوی، حرام دې، اوپه دې کښه بعضه شيان لکه سگریټ، شمعه انسانانو او ملائکو دواړو ته ضرر ورکوي، اوزما محترمه روره! که چرې ته په یوگادی کښه سور شه اوتاباندمه دسفر تکلیف او سردردې هم وی، اودگنده سگریټ بوئې پتا اولگی نو یقیناً ته به هغوی ته بنیرم اوکړم، اوته به صرف ددې وجه نه هم دحرمت فتوی ورکړم، اگرکه تاته نور اضرار بالکل نه وی معلوم-

اوحال دادمې چه صحیح حدیث کښه راغلی دی چه رسول الله ﷺ فرمائیلي دي:

من اذی مسلماً فقد اذانی ومن اذانی فقد اذی الله یوشک ان یاخذہ رواه الطبرانی فی الاوسط، ورواه الطبریزی فی

باندمه مخکښه پراته وو)-

دې آیت نه معلومه شوه چه داد رسول الله ﷺ صفت دې چه هر قسم خبیث کار ئې حرام کړیدم- او خبیث هر هغه خه ته وائی چه روغ عقل او پاک فطرت خرابه وی، اوپه دې کښه هیخ شک نشته چه داخیزونو دهر ذی عقل په نیز خبیث دی، تردې چه خوک ددې نشه آور خیزونو کار کوی اوددې عادت وی هغوی ته هم دابد او خراب خیز بښکاری، لیکن هغوی دخپل عادت نه مجبوره وی-

نو مذکوره آیت دلیل دې په حرمت ددې خیزونو باندمه-

۵- دلیل: قال الله تعالى:

﴿یسئلونک ما اذا حل لهم قل احل لهم الطيبات﴾ الآية

(تپوس کوی دوی ستانه چه خه شه دوی دپاره حلال کړم شویدم، ورته اووایه! پاکیزه خیزونه ورله حلال شویدی)-

ددې آیت کریمه دمفهوم نه معلومیري چه دطیب خیز نه علاوه دخبیث خیز استعمال جائز نه دې، ځکه انسان دپاره صرف طیب (پاکیزه) خیز حلال کړم شویدم، اودا بښکاره خبره ده چه دا نشه آور خیزونه (چرس، افیون، سگریټ، نسوار، وغیره) په یوه وجه او طریق ههم طیب (پاکیزه خیزونه) نه دی-

المشكاة نحوه عن الترمذی .

(چاچه يو مسلمان ته ضرر ورکړو نو يقيناً چه ده ماته ضرر راکړو او چاچه ماته ضرر راکړو نو يقيناً چه ده الله ته ضرر ورکړو نزدې ده چه الله تعالی دې راويسي).

نو سگريټ او نسوار کونکې الله تعالی اود هغه رسول او مومنانو او ملائکو ته ضرر ورکوي، ځکه حديث کښې راځي کوم شې چه انسانان تنگوي هغه ملائک هم تنگوي.

۷ - دليل : قال الله تعالی :

﴿ يَا أَيُّهَا الرِّسَالُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴾

(اے رسولانو! پاک مزیدار خيزونه خوري او نيك عملونه کوي زه ستاسو په علمونو خبرداريم).

او حديث شريف کښې راغلي :

وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين (رواه مسلم).

(الله مؤمنانو ته دهغه خيزونو حکم کړې کوم ئې چه پيغمبرانو ته کړيدې). (چه پاک او مزیدار خيزونه خوري).

نودې آيت کریمه کښې الله رب العزت مونږ ته دپاکو خيزونو خوړلو او نيك عمل کولو حکم فرمائيلې دې، اود

مذکوره خيزونه په طبيبات (پاکيزه) خيزونو کښې داخل نه دي، بلکه دا اخبث الخبائث دي!

۸ - دليل : قال الله تعالی :

﴿ وَلَا تَسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴾

(او اسراف مکوي ې شکه الله اسراف کونکي نه خوښوي).

اسراف ديتته وئيلې شي :

ان تنفق المال في غير مرضاه الله سواء كان قليلاً او كثيراً (په هغه ځائې کښې مال خرچ کول چه هغه دالله درضا کولو سبب نه وي، برابره خبره که مال کم وي او که زيات).

او الله رب العزت به مونږ سره په ذراتو هم حساب کوي، نو سوچ کول پکار دي چه په دې مسکراتو باندې څومره خرچې کيږي، ددې په کرلو، جوړولو، ددې په انتقال، ددې په اخستلو باندې څومره مصارف راځي، آيا دابه په تبذير کښې نه راځي! آيا دابه په اضاعه المال (مال ضائع کولو) کښې نه راځي دکوم نه چه رسول الله ﷺ منع فرمائيلې ده، لکه چه صحيح بخاري وغيره نورو کتابونو کښې ذکر ده چه: انه ﷺ نهې عن اضاعة المال.

(رسول الله ﷺ دمال ضائع کولو نه منع فرمائيلې ده).

۹ - دليل : قال الله تعالی :

د سنت نه دلیل

د رسول الله ﷺ احادیث په دمه باره کنبه ډیر زیات دی،
چه دلته یوڅو حدیثونه دنمون په طور پیش کولے شی :

۱- حدیث :

عن ابن عمر قال : قال رسول الله ﷺ : کل مسکر خمر
وکل مسکر حرام

(مسلم ۱۶۷/۲) کما فی المشکاة (۳۱۷/۲).

ترجمه : ابن عمر نه روایت دمه، رسول الله ﷺ او فرمائیل:
هرنشه راوستونکے شه شراب دی، او هرنشه راوستونکے
شه حرام دمه.

۲- عن جابر قال : قال رسول الله ﷺ : کل مسکر حرام
(مسلم : ۲۶۷/۲) ، نسائی (۲۳۳/۲)

(جابر نه روایت دمه، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دمه :
هرنشه راوستونکے شه حرام دمه).

۳- عن ابن عمر قال : قال رسول الله ﷺ :
کل مسکر حرام، وکل مسکر خمر

(النسائی (۳۲۵/۲) ، ابن ابی شیبہ (۴۷۰/۵).

﴿ ولا تقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیماً ﴾
(او ځانونه مه وژنی، په شکه چه الله پتاسو باندے ډیر
زیات رحم کونکے دمه).

وقال الله تعالى : ﴿ ولا تلقوا بايديکم الى التهلكة ﴾

(او خپل ځانونه دخپله لاسه دهلاکت کنده ته مه غوزوی!)

او دا هر عاقل انسان ته معلومه ده چه دمه خیزونو په
استعمال سره بدن ته بنکاره ضرر او تاوان رسیږی، او
انسان دمه داستعمال په وجه دخپل ځان قاتل جوړیږی
اودا حرام کار دمه.

دا ټول آیتونه په اشاره النص سره دلیل دمه په تحریم دمه
خیزونو باندے، او اشاره النص هم حجت دمه، لکه دا خبره
په اصولو کنبه ذکر ده، او عاقل ته اشاره هم کافی ده.

فرمائيلى: هر نشه پيدا كونكى شے حرام دے۔

۸ - عن ام سلمة قالت: نهى رسول الله ﷺ عن كل مسكر ومفتر (ابو داود (۱۶۳/۲) ابن ابى شيبه (۴۷۰/۵) البيهقي (۲۶۹/۸) احمد (۳۰۹/۶))

وفى اسناده شهر بن حوشب وهو متكلم

(ام سلمه نه روایت دے رسول الله ﷺ دهر نشه پيدا كونكى او سستی پيدا كونكى شى نه منع فرمائيلى ده)۔

۹ - عن عائشة قالت: سمعت رسول الله ﷺ يقول: كل مسكر حرام، وما اسكر منه الفرق فملاً الكف منه حرام.

(ابو داود (۱۶۳/۲) الترمذی (۹/۲))۔

(ام المؤمنین عائشه فرمائي: ما رسول الله ﷺ نه واوريدل چه فرمائيلى: هر نشه آور شے حرام دے، او کوم شے چه دشپرو كيلو په اندازه استعمالولو سره نشه پيدا كوى نو دهغه نه ديو ورغوى په اندازه استعمال هم حرام دے)۔

۱۰ - عن ابن عباس قال: قال رسول الله ﷺ: كل مخمر خمر و كل مسكر حرام.

(ابو داود (۱۶۲/۲))

ابن عباس نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائي: هر خمارونك (عقل پتونك) شے شراب دى، او هر نشه پيدا

(ابن عمر نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائي: هر نشه را وستونك خيز حرام دے او هر نشه راستونك شے شراب دى)۔

۴ - عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر خمر، و كل خمر حرام (مسلم: ۱۶۸/۲)

(ابن عمر نه روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى:

هر نشه را وستونك شے شراب دى، او هر شراب حرام دى)۔

۵ - عن ابى هريره قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(النسائي: ۳۲۵/۲) ابن ابى شيبه (۴۷۰/۵)

(ابو هريره نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائي:

هر نشه را وستونك شے حرام دے)۔

۶ - عن عائشة قالت: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائي (۳۲۵/۲) ابن ابى شيبه (۴۶۹/۵))

(عائشه نه روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى:

هر نشه آور شے حرام دے)۔

۷ - عن ابى موسى الاشعري قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائي (۳۲۵/۲) الطحاوى (۳۵۹/۲))

(ابو موسى اشعري نه روایت دے، رسول الله ﷺ

نشه راوولی دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دی۔

۱۵ - عن ابن عمر قال : قال رسول الله ﷺ : ما اسکر کثیره فقليله حرام.

(مسند اسحق بن راهويه، معجم طبرانی، و کذا عن ابن جبیر)

(ابن عمر نه روایت دے رسول الله ﷺ اوفرمائیل : کوم شے چه ډیر نشه پیدا کوی، دهغه لږ هم حرام دے)۔

کونکے شے حرام دے۔

۱۱ - عن ابن عباس قال : قال رسول الله ﷺ :

کل مسکر حرام - (ابو داود: ۱۶۴/۲)

(ابن عباس نه روایت دے چه رسول الله ﷺ ارشاد

اوفرمائیلو : هر نشه آور شے حرام دے)۔

۱۲ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : قال

رسول الله ﷺ : کل مسکر حرام.

(ابن ابی شيبه : ۴۷۰/۵)

(رسول الله ﷺ فرمائی : هر نشه آور شے حرام دے)۔

۱۳ - عن عمر بن الخطاب قال : الخمر ما خامر العقل.

(البخاری : ۸۳۶/۲) النسائی (۳۶۴/۲) ابن ابی شيبه

(۴۷۱/۵) عبد الرزاق (۲۲۳/۹) البيهقي (۲۸۹/۸).

عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمائی :

شراب هر هغه شی ته وائی چه عقل پتوی (زائله کوی)

۱۴ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : ان رسول

الله ﷺ قال : ما اسکر کثیره فقليله حرام.

(ابو داود (۳۲۶/۲)

(عمرو بن شعيب دخپل نيکه نه در رسول الله ﷺ دارش

مبارك نقل کوی چه : دکوم شی ډیره حصه استعمال

د صحابه کرامو^{رض} او تابعينو آثار

۱ - عن عمر بن الخطاب قال: الخمر ما حامر العقل.

(البخاری: ۸۳۶) النسائی (۳۳۴/۲)

عمر بن الخطاب فرمائی:

(شراب هر هغه شی دی چه عقل پتوی)-

۲ - عن ابن عمر قال: كل مسكر خمر، و كل مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲) عبد الرزاق (۲۲۱/۹)

(ابن عمر فرمائی: هر نشه را وستونکے شی شراب دی او

نشه آور شی حرام دی)-

۳ - عن عائشة الصديقة قالت: كل مسكر حرام.

(ابن ابی شیبه (۴۷۰/۵) البيهقي (۲۹۳/۸).

عائشه صديقه فرمائی: هر نشائی شی حرام دی)-

۴ - عطاء قال: كل مسكر حرام (النسائی: ۳۲۵/۲)-

(عطاء فرمائی: هر نشه را وستونکے شی حرام دی)-

۵ - عن ابن سيرين قال: كل مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲).

ابن سيرين فرمائی: نشه آور شی حرام دی-

۶ - عن عمر بن عبد العزيز قال: مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲)

عمر بن عبد العزيز فرمائی: هر نشائی شی حرام دی-

۷ - عن عطاء وطاوس ومجاهد قالوا: قليل ما اسكر كثيره

حرام - (ابن ابی شیبه ۴۷۱/۵).

عطاء، طاوس او مجاهد درې واړه فرمائی: دخه شی چه

په زیات استعمال سره نشه راخی، نودهغې نه کمه اندازه

استعمالول هم حرام دی-

نوکه بالفرض ددے په تحریم باندے آیتونه او حدیثونه هم نه وے نو بیا به هم ددینه ځان ساتل ضروری وے، ځکه عام انسانان ددے په تاوان او ضررونو باندے عالم اوقائل دی- اودین اسلام خو راغله ددے دپاره دے چه مصالح اوبنیگری عامے کړی، اوپه کوم خیز کبے چه فساد اوتاوان وی په معاشره کبے دهغه مخ نیوی اوکړی- او هغه شے مخ ته کړی چه دهغه فائده ډیره وی، او هغه شے روسته کړی چه دهغه فائده کمه اوتاوان ئے ډیر وی- اوپه دے باندے دکلام الله نه دا آیت کریمه دلیل دے:

﴿قل فیہما اثم کبیر ومنافع للناس﴾

(په دے شرابو او جواری کبے ضررونه ډیر او فائده کمه دی) که صرف دیوشی فائده ته نظر اوکړے شی، نوپه شرابو کبے بیا څه نا څه فائده شته، دغه شان جواری کبے هم څه لږه فائده شته، لیکن کله چه ددے تاوان ډیر او فائده کمه ده، الله رب العزت دا حرام او گرځول-

نوددے خیزونو (نسوار، سگریټ، چرس، افیم وغیره) نه دشرنه ډک دی او فائده هم نه لری ځان ساتل په طریقہ اولی سره پکار دی، او خپل ځان، اولاد او معاشره ددے قسم آفتونو نه لرے ساتل ضروری دی-

اعتباری (عقلی) دلیل

په حرمت د آفیونو، چرسو، اونور نشه آور خیزونو باندے نو ټول مسلمانان (بلکه کفار هم) په دے خبر متفق دی چه ددے مسکراتو او مخدراتو اگرکه څه نا څه فائده هم شته لیکن ددے چه کوم تاوان دے دهغه په مقابله کبے ئے فائده بالکل کمه ده، اودداسه شی په باره کبے چه فائده ئے کمه او ضرر ئے زیات وی قرآنی اصول دادی چه دهغه نه اجتناب اوکړے شی، اودغه لږے فائده لږه په مقابله ددغه عظیم ضرر کبے هیڅ اعتبار نشته-

دشرابو او جواری دنفع او نقصان په باره کبے الله فرمائی:

﴿قل فیہما اثم کبیر ومنافع للناس﴾

(په دے کبے لویه گناه (ډیر ضرر) او لږے فائده دی خلقو دپاره)- ددے په وجه دانسان بدن او صحت ته، دانسانانو معاشره ته، دهغوی مال ته سخت تاوان رسیږی-

او کوم شے چه دومره تاوانی وی نودټولو عقلاؤ په نیز دهغه نه ځان ساتل واجب وی، دے وجه نه کفار هم ددے قباحت اوبدی په خپلو کتابونو، مجلاتو، اخبارونو اونورو نشریاتو کبے وخت په وخت ذکر کوی-

کل مایورث الفتور والخدر فی الاطراف، وهذا الحديث ادل دليل على تحريم الحشيش وغيرها من المخدرات فانها ان لم تكن مسكرة كانت مفترمة مخدرة.

(فتاویٰ عزیزى ص ۲/۱۲۰، للشاه عبد العزيز الدهلوی)-

(افیون حرام دی یاخو په دې وجه چه دانېکاره ضرر بدن ته ورکوی لکه ددې تفصیل په علم طب کېنې راغلی دې، اویا په دې وجه چه داپه بدن کېنې سستیا او تخدیر پیدا کوی، او امام احمد په خپل مسند کېنې او امام ابوداود (په خپل سنن) کېنې د ام سلمه نه روایت کړیدې چه : رسول الله ﷺ دهر نشه آور اوسستیا پیدا کونکی خیزنه منع فرمائیلې ده۔ قسطلانی په (المواهب) کېنې فرمائی :

علماء وئیلی دی چه مفتر هرغه شی ته وائی چه سستیا او خمار کیدل پیدا کوی په لاسونو اوخپو کېنې، اودا حدیث په ټولو دلیلونو کېنې غت دلیل دې په تحريم دبنگو وغیره نشائی خیزونو باندې، ولې چه که داخیزونه نشه پیدا هم نه کړی، نو سستیا اوخمار کیدل خو خامخاه پیدا کوی)-

۴ - شیخ عبد القادر الرافعی فرمائی :

کم رأيت في تبیین المحارم من باب الخمر والميسير ما

د علماء کرامو اقوال

۱ - درمختار کېنې دی :

ويحرم اكل البنج والحشيش والافيون ، لانه مفسد للعقل ويصد عن ذكر الله وعن الصلاه الخ (شامی : ۳۲۵/۵)-

(دبنگو، چرسو او افیونو خوراك حرام دې، حُكْمه داعقل خرابوی او انسان دالله تعالی دذکر او مانخه نه بندوی)-

۲ - مجمع البركات کېنې دی :

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافيون وذلك كله حرام، لانه يفسد العقل كذا في الجوهره۔

(مجموعه الفتاوى ۲/۲۸۸)-

(دبنگو، چرسو او افیونو خوراك جائز نه دې اوداتول خیزونه حرام دی، ولې چه داعقل خرابوی دغسې په جوهره کېنې هم دی)-

۳ - علامه شاه عبد العزيز فرمائی دی :

والافيون محرم اما لانهم سم يضرر ضرراً بيناً في البدن كما هو مشروح في الطب واما لانه مفتر مخدر وروى احمد في مسنده وابدوداد عن ام سلمة انه ﷺ نهى عن كل مسكر ومفتر، قال القسطلانی في المواهب : قال العلماء : المفتر

۵ - فتاوی دیوبند (۲۱۵/۱۲) کنبے دی :

د شرابو او بنگو یو شان حکم دے۔

حافظ ابن حجر فرمائی :

شراب په لغت کنبے دانگورو شیرم ته او په شریعت کنبے

هر نشه را وستونکی شی ته شراب وائی۔

(فتح الباری (۱۰/۳۵، ۴۶، ۱۰۰، ۳۸/۱)۔

۶ - فتاوی کاملیه ص (۲۷۰) کنبے دی :

ولا يجوز اكل الحشيشة والافيون وذلك كله حرام۔

(چرس او افیون خوړل جائز نه دی بلکه د ټول حرام دی)۔

۷ - الجوهره النيرة (۲/۲۷۰) د العلامة ابو بکر بن الحداد اليمنى

کنبے هم دغه شان عبارت دے۔

۸ - شيخ الاسلام ابن تيمية فرمائی :

چرس حرام دی او خوک چه چرس او خبني هغه ته به هم

داسے حد ورکولے شی لکه خنگه چه شرابی ته حد ورکولے

شی، بلکه داد شرابو نه زیات خبیث دی حکه دا عقل او

مزاج دواړه خرابوی اوسړی کنبے خنثی مشکل کیدل او

دیوث والے پیدا کوی، اودا په هغه خه کنبے لفظاً اومعنی

داخل دی کوم نشه آور خیزونه چه الله اود هغه رسول ﷺ

حرام کړیدی۔

نصه واما الافیون فهو حرام عند محمد قلیله و کثیره، وقال فی

السراج والوهاج : الافیون حرام ولا یقید حرمته بقول احد

وهو الظاهر لانه مضر بالبدن وکل شی یضر به فهو حرام

و کذا یسئ الخلق ویضعف العقل۔

(حاشیة الشامی ۴۱/۲)۔

(د تبیین المحارم په باب الخمر والمیسیر کنبے دا راغلی

دی : هر چه افیون دی نو په نیز دامام محمد باندے لږ او ډیر

دواړه ئے حرام دی، او په (السراج الوهاج) کنبے وائی : افیون

حرام دی اود دے حرمت دچا په خبره باندے نشی مقید

کولے، او همدا خبره بنکاره ده، وله چه دابدن ته ضرر رسوی

او هر هغه شه چه بدن ته ضرر رسوی نو هغه حرام وی،

دغه شان افیون اخلاق خرابوی او عقل کمزورے کوی)۔

دامام محمد په نیز چه شه شی زیاته حصه نشه راولی

دهغه کم هم حرام دی (شامیه : ۲۲۵/۳)۔

علامه ابن حجر فرمائی :

هر نشه را وستونکے شه حرام دے۔ (۳۸/۱۰)۔

بحر الرائق (۲۴۸/۳) کنبے دی :

السكر فی شراب حرام

(نشه په هر مشروب کنبے حرامه ده)۔

(السياسة الشرعية)

دارنگه شيخ الاسلام په خپله فتاوى (٢٢٢/٣٤) كښه فرمائى: چرس ملعون دى او ددې څښونكې هم ملعون دى او څوك چه دې ته حلال وائى هغه هم ملعون دى.

٩ - علامه ابن القيم هم دخپل استاد په شان داسه فرمائى:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً عصيراً او مطبوخاً.

(دشرابو په حكم كښه هر نشه آور څيز داخل دى برابره خبره ده كه هغه نرم وى او كه كلك، خام وى كه پوخ، او په دې كښه (لقمة الفسق والفجور) يعنى چرس هم داخل دى، اودا ټول په نص درسول الله ﷺ باندې شراب دى، ځكه هغه فرمائى چه هر نشه آور څيز شراب دى).

(اوگوره: فقه السنة: ٣٤٧/٢).

١٠ - استاد سيد سابق په (فقه السنة: ٣٤٧/٢) كښه د شيخ الاسلام ابن تيمية او علامه ابن القيم د حوالو ذكر كولو نه روسته ليكلې دى:

وماقاله شيخ الاسلام ابن تيمية وتلميذه ابن القيم وغيرهما من العلماء هو الحق يسوق اليه الدليل وتطمئن به النفوس،

واذ قيد تبين ان النصوص من الكتاب والسنة تناول الحشيش فهي تتناول ايضاً الافيون الذى يعنى العلماء انه اكثر ضرراً ويترتب عليه من المفساد مايزيد على مفساد الحشيش كما سبق عن ابن البيطار.

(كومه خبره چه شيخ الاسلام اودهغه شاگرد اونورو علماؤ كړيده همدا هغه حقه خبره چه دليل همدې طرفته راهنمائى كوى، اوزره ورباندې مطمئن كيږي، اولكه څنگه چه نصوص دقرآن اوسنت چرسو ته شامليږي نودغه شان افيونو ته هم شامليږي او علماؤ ويلى دى چه افيون ډير ضررى دى دچرسو نه ، اوپه افيونو كښه دچرسونه زيات مفساد دى، دارنگه دا نصوص هغو ته اونورو څيزونو ته هم شامل دى چه اوس پيدا شويدي، او پخوا نه وو ځكه داهم لكه دانگورو دشرابو غونته داسه دى چه عقل پتوي).

اوبياروسته فرمائى:

(څوك چه ددې نه يو شه هم جائز گنږي، نوداپه الله رب العزت باندې دروغ جوړوي، اوياپه الله باندې هغه څه وائى چه دهغه علم ورته نشته، اومخكښه ذكر شو چه بعضه احناف علماؤ فرمائيلې دى: چه څوك چرسو ته جائز وائى

هغه زندیق او مبتدع دے۔

اوڅوڪ چه چرسو ته جائز وائی په دے باندے زندیق او مبتدع جو پېړی نو څوڪ چه دے مخدراتو ته جائز وائی سره ددے نه چه ډير زيات ضرری اوفسادى دى، نو په طريقه اولى باندے به زندیق او مبتدع جو پېړی، اوشريعت به داضررى خيز څنگه جائز كړى، سره ددے نه چه ددے ضرر دتول اُمت په اخلاقو، صحت، مال، افرادو اواجتماع باندے دے، اوشريعت مطهره ددے دپاره راغله دے چه مصالح ډير كړى اومفاسد ختم كړى۔

دارنگه هغه فرمائى:

كوم خيزونه چه عقل ختموى دشرابو نه بغير لكه چرس او نو مخدرات شو نودا حرام دى ځكه داهم نشه آوردى۔

١١ - صاحب د سبل السلام په شرح د بلوغ المراد كښه

فرمائىلى دى:

انه يحرم كل مسكر من اى شىء، وان لم يكن مشروباً كالحشيشة.

(هرهغه شے چه نشه راوولى هغه حرام دے اګرکه هغه دڅښلو نه وى لكه چرس شو)۔

١٢ - امام ذهبي په خپل كتاب الكبائر ص (٨٦) كښه

فرمائى:

فصل: والحشيشة المصنوعة من ورق القنب حرام كالخمر يحد شاربها كما يحد شارب الخمر وهي اخبث من الخمر.

(چرس هم لكه د شرابو غونته حرام دى، او ددے څښونكى ته به حد وركولے شى څنگه چه د شرابو څښونكى ته حد وركولے شى، بلكه چرس د شرابو نه هم زيات خبيث دى، ځكه عقل اومزاج دواړه خرابوى، اود سړى نه خنى مشكل جوړوى اونورے خرابيانے په بدن كښه پيدا كوى، اوشراب او چرس دواړه انسان لره دالله تعالى د ذكر او مانځه نه منع كوى، او كومو بعضو متاخرينو علماؤ چه ددے په حد كښه توقف كړے هغه مرجوح قول دے)۔

شيخ الاسلام ابن تيمية بعينه همدا خبره كړيده، لكه مخكښه مونږ دهغه قول ذكر كړو۔

١٣ - ابن الحجر الهيثمى په خپل كتاب الزواجر ص (٢١٢/١) كښه فرمائلى دى:

(يوسلو اويایمه (١٧٠) گناه: چرس او افیون او بهنگ خوړل، اودا ټول خيزونه نشه راوولى، اومرا د په نشه سره دلته عقل پتول دى او دا نه دى مراد چه مستى راوولى

حکمه داقسم نشه هغه نشه آور خيزونه راوولی چه هغه نرم
(وی)۔

اوکله چه داپته اولگیده چه داتول نشه پیدا کونکی دی
نو ددے استعمال داسے گناه کبیره اوفسق دے څنگه چه د
شراب څنبل گناه کبیره اوفسق دے، اوکوم وعیدونه چه
دشراب خور په باره کنبه راغلی دی هغه وعیدونه ددے
نورو نشه آور خيزونو په باره کنبه هم دی حکمه چه ټول په
غلت کنبه سره شریک دی۔

(اوگوره: فتاویٰ الدین الخالص (۳۸۸/۲) للشیخ ابی
محمد امین الله حفظه الله)۔

۱۴ - الشیخ عبد المجید مفتی الدیار المصریه فرمائی:
ولا یشک شک ولا یرتاب مرتاب ان تعاطی هذه المواد حرام۔
(په دے خبره کنبه به هیڅوک شک اوتردد اونکړی چه
ددے (نشه آور) موادو استعمال حرام دے)۔

(اوگوره: فقه السنه)۔

۱۵ - دکتور یوسف القرضاوی په خپل کتاب: الحلال
والحرام ص (۷۵) کنبه فرمائی:

د شرابو د جملے نه دا مواد مخدره هم دی: چرس،
کوبائین، افیون اوداسه نور۔ اوبیا روسته یوه قاعده ذکر

کوی چه هرښه انسان ته ضرر ورکوی نو دهغه خوراک
څنباک حرام دے، لکه رقم طراز دے:

فان المسلم ليس ملك نفسه وانما هو ملك دينه وامته وقال
لان الله تعالى قال: ولا تقتلوا انفسكم، ملخصاً۔

يعني: مسلمان به ضرری څيز حکمه نه استعمالوی چه
دے دخپل ځان مالک او واکدار نه دے بلکه دے دخپل دین
او اُمت مملوک دے، اوپل حکمه چه الله تعالیٰ فرمائیلی دی
:خپل ځانونه دبتاهي کندی ته مه غورزو!

۱۶ - دکتور وهبة الزحيلي فرمائی:

اوهر هغه شے حرام دے چه عقل زائله کوی لکه چرس،
بهنگ او افیون حکمه دے کنبه ضرر پروت دے او حدیث
کنبه راځي: لا ضرر ولا ضرار فی الاسلام، وقال ايضاً: لا
ضرار فی الاسلام. انظر الارواء۔

يعني: په اسلام کنبه نه خپل ځان ته ضرر ورکول شته
اونه بل ته ضرر ورکول شته۔

(الفقه الاسلامی وادلته: ۱۶۶/۶)۔

۱۷ - حکیم محمد طارق چغتائی په خپل کتاب سنت
نبوی اور جدید ساینس (۲۵۳/۱) کنبه فرمائی:

اسلام کنبه ټول نشه آور خيزونه شراب، افیون، چرس،

بهنگ وغيره حرام گرځول شويدي برابر خبره ده که دهغه مقدار ډيرو او که کم يوشانته حکم لري۔

١٨ - الملخص الفقهي (٤٦١/٢) کښي صالح بن فوزان بن عبد الله فرمائي:

ولا يحل من الاطعمة ما فيه مضرة كالسم والخمر والحشيشة والدخان التبغ لقوله تعالى: (ولا تلقوا بايدكم الى التهلكة، فالآية الكريمة تدل على تحريم اكل او شرب كل ما فيه مضرة مع ادلة اخرى تدل على تحريم الاطعمة والاشربة الضارة للعقول والابدان.

(هغه خوراک، څښاک چه په هغه کښي ضرر وي لکه زهر، شراب، چرس، چيلم، سگريټ وغيره حرام دي ځکه الله تعالي فرمائي: ځان په زوره هلاکوي مه! دا آيت کریمه اوددې په شان نور دلا تل دليل دي په دې چه دهرهغه شي خوراک، څښاک حرام دي چه انسان ته ضرر ورکوي، عقل او بدن خرابوي)۔

١٩ - فتاوى هيئه كبار العلماء (٧٤٨/٢) کښي دي:

التدخين وشرب التبغ على اي كيفية حرام لان ذلك من الخبائث.

(سگريټ نوشي او چيلم څښل په هره طريقه چه وي

حرام دي، ځکه چه داپه خبائثو کښي شمار دي)۔
دغه شان فرمائي:

شرب السجار والشيشة حرام لما في ذلك ضرر وقد قال النبي ﷺ: لا ضرر ولا ضرار، ولانهما من الخبائث وقد قال الله تعالى: ويحرم عليهم الخبائث.

٢٠ - علامه علي طنطاوي په خپله فتاوي ص (١١٧) کښي فرمائي:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم وله خبرة على ان الدخان مؤكد ضرره معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربهته۔

(مسلمان دي که غير مسلم چه علم او تجربې والا وي دهغوي په دې خبره اتفاق دي چه په سگريټ نوشي کښي ضرر جوخت دي او فائده ئي نشته، او مصلحت په دې کښي دي چه په دې باندې پابندي اولگول شي اوددې په خلاف جنگ اوشي)۔

٢١ - دكتور دانيال ايچ كرس، چه په امريکه کښي

د اعصابي بيماريانو متخصص دي په خپل کتاب: (الدخينة في نظر الطبيب) کښي چه (الزهرة) عربي ته ترجمه کړي ليکي:

ان دخان التبغ یحتوی علی مالا یقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم وان کلاً منها له مفعول قتال (ص: ۳۲)۔

۲۲ - دار العلوم اکوړه خټک نه هم ددې دحرمت فتوی شائع شوی چه دهغه نوم دې: دافيونو تجارت دشریعت په رنړا کبې۔

تنبیه: دعلماؤ اقوال په دې وجه پیش کړې شو چه خوځ دې خيزونه ته جائز وائی هغه عام طور سره دعلماؤ اقوال پیش کوی، که نه وی نو مونږ ته دالله اودهغه درسول ﷺ دقول په موجودگي کبې دهیچا دقول او عمل ضرورت نشته، اونه دهغه درسول ﷺ د خبرې په مقابل کبې دچا خبره معتبره ده۔

هوتے ہوئے مصطفیٰ کی گفتار مت دیکھ کسی کا قول وکردار اودا اختلاف ددې خبرې دلیل نه دې چه گنې دا مختلف فیہ مسئلہ ده، او دواړو جانبینو باندې به ملامتیا نه وی، ولے که چرې صرف دچا اختلاف کول دلیل دجواز او نه جواز شی نو بیا دا کومه یوه قطعی مسئلہ ده چه په هغې کبې اختلاف نشته، اختلاف خو خلقو دالله په باره کبې هم کړیدې، درسول الله ﷺ په باره کبې هم، دقرآن کریم په باره کبې هم، دقیامت په باره کبې هم، نو بیا په کارده

چه دې کبې خوځ اختلاف کوی بقول شما هغه هم قابل ملامتیا نه وی! کما لا یخفی علی من له عقل وهدایه ولیس له غوایه !!

ددې آیتونو او حدیثونو او آثارو او اقوالو دعلماؤ نه معلومه شوه چه شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئیلے شی، اودا دجمهورو فقهاء او محدثینو اتفاقی خبره ده۔

امام شافعی، امام مالک، امام احمد بن حنبل او جمهور محدثین شراب عام گنړی، دغه شان اهل لغتو علماؤ لکه صاحب قاموس وغیره هم عموم ته ترجیح ورکوی۔ (اوگوره فتح القدير (۲۳/۹) البحر الرائق (۲۱۷/۸) تقریرات الرافعی (۳۱۳/۲)۔

په احناف علماؤ کبې هم دامام محمد په نیز شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئیلے شی، فقهاؤ احناف هم د امام محمد په قول فتوی ورکوی، لکه علامه شامی دلسو کتابونو حواله لیکی او فرمائی:

والفتوی فی زماننا بقول محمد رحمه الله.

(زمونږ په زمانه کبې فتوی په قول دامام محمد ده)۔

(شامی: ۳۲۳/۵)۔

مولانا عبدالحی صاحب په خپله فتاوی کبې د خزانه

المفتين، مجمع البركات، مجمع البحرين، تبیین الحقائق، فتاویٰ بزازیه، خلاصه الفتاویٰ، شرح الوقایه، نهايه، عنایه، الوقعات او نورو کتابونو حوالو ذکر کولو نه پس فرمائی: چه داتول علماء وائی چه فتویٰ دامام محمد په قول ده۔
(مجموعه الفتاوی: ۲/۲۳۲)۔

او دا حدیث: الخمر ما خامر العقل، او: کل مسکر خمر، اوددې په شان نور حدیثونه ئې مؤید دی۔

دارالعلوم حقانیه نه یوه فتویٰ شائع شوه هغه کبې هم دی چه په مسکراتو کبې فتویٰ دامام محمد په قول ده (ص: ۳۱)۔

په دې وجه ټول قسمونه دنشه آورو خيزونو لکه چرس، افیون وغیره دشریعت په رنړا کبې دشرابو په شان حرام دی، او کوم احکام چه دشرابو دی همدغه احکام دافیونو او چرسو هم دی۔

د افیونو تجارت

دافیونو او نورو نشه راوستونکو خيزونو

استعمال او کارو بار او تجارت کول حرام دی

ټولو مسلمانانو ته معلومه ده چه نشه نشه راوستونکی خيزونه په معاشره کبې دې شماره جرمونو او بد اخلاقو سبب دې، نو ځکه دشریعت په نظر کبې ددې خرڅول او ددې کارو بار کول حرام دی، دې دپاره چه د معاشرې نه دا گند بلاء ختمې شی اوددې قسم گناهونو قلع او قمع اوشی، او ددې په تحریم باندې قرآن، سنت، داهل علمو او اهل طب اقوال او عقل ټول واضح دلائل دی۔

(۱) - اول دليل : د قرآن کریم نه

قال الله تبارك وتعالى :

﴿ولا تعاونوا على الاثم والعدوان﴾ - [مائده: ۷]۔

(دگناه اوزیاتی په کار کبې دیوبل سره تعاون مه کوئ)

نوهرکله چه چرس، افیون اونور نشه آور خيزونه حرام

شو، نوددے کرکيله، خرخول، اخستل او تجارت کول تول حرام دی، ځکه چه دے تولو صورتونو کنبه په گناه باندے مدد او تعاون کول راځي، چه په مذکوره نصِ قطعی سره حرام دے۔

(۴) - دویم دلیل :

قال الله تعالى :

﴿ولا تأکلوا اموالکم بینکم بالباطل﴾ الآية .

(خپل مینځ کنبه خپل مالونه په باطله طریقه مه خورئ)

په باطله طریقه د مال خورلو دوه صورته دی :

۱ - دظلم، غلا، خیانت او غصب په طریقه دچانه مال واخستلے شی، او هغه استعمال کرے شی۔

۲ - دچانه مال په داسه طریقه واخستلے شی چه هغه شرعاً منع وی، لکه چانه مال په جوارئ اخستل، دسود په طریقه اخستل، دشرابو خرخولو په ذریعه یا ددے نه علاوه دنورو نشه آورو خيزونو په ذریعه باندے مال حاصلول شو، نو په دے دویم صورت باندے مال اخستل هم حرام دی اگرکه دهغه بل کس رضای۔

(۳) - دلیل :

رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دے :

ان الله اذا حرم على قوم اكل شيء حرم عليهم ثمنه .

(مسند احمد (۱/۲۴۷) ابو داود (۲/۱۳۷)

(بیشکه الله تعالی چه کله په یو قوم باندے دیو شی خوراک حرام کړی، نو په هغوی باندے دهغه (حرام شی) قیمت (روپي، پیسه) هم حراموی)۔

په یو بل روایت کنبه داسه دی :

ان الذی حرم شربها، حرم بیعها .

(مسلم، موطا امام مالک، نسائی ۲/۲۳۰، مسند احمد ۱/۲۴۴)۔

(هغه ذات چه ددے څښل ے حرام کړیدی، ددے اخستل خرخول ے هم حرام کړیدی)۔

۴- دلیل :

وعن انس رضی الله عنه قال : لعن رسول الله ﷺ فی الخمر عشرة : عاصرها ومعتصرها وشاربها وحاملها والمحمولة اليه وساقیها وبائعها واکل ثمنها والمشتري لها .

(رسول الله ﷺ د شرابو په حقله لسو کسانو باندے لعنت وئیلے دے : دهغه په جوړونکی، دهغه په نچوړونکی، دهغه په څښونکی، دهغه په وړونکی، چاله وړل کپړی، دهغه په څښوونکی، دهغه په خرخونکی، دهغه په روپو خوړونکی، دهغه په خرخونکیاو چا دپاره

او خرخول ټول حرام کړيدی۔

امام نووی ددې حديث په شرح کښه ليکلی دی :

قال القاضي : تضمن هذه الاحاديث ان مالا يحل الله الانتفاع لا جوز بيعه وانه لا يحل اكل ثمنه.
(شرح النووي : ۲۳/۲).

(قاضي فرمائی : په دې درې احاديثو کښه (کوم چه ده ذکر کړيدی) دا مضمون راغلی دې چه دکوم شی نه فائده اخستل الله تعالی حلال کړی نه وی دهغه خرخول او دهغه پیسه خوړل جائز نه دی)۔

تفسیر قرطبي (۱۶۷/۶) کښه دی :

وفيه دليل على تحريم بيع العذرات وسائر النجاسات، وما لا يحل اكله.

(په دې کښه دليل دې په دې خبره چه دگندگي اود نور نجاستو ، دغه شان دهغه څه چه حلال نه وی خرخول اخستل جائز نه دی)۔

علامه شامی ليکلی دی :

د نشه آور خيزونو تجارت حرام دې، او په دې باره کښه فتوی دامام محمد په قول ده (شاميه : ۳۲۳/۵)۔

دامام محمد په نيز دټولو نشه پيدا کونکو خيزونو

چه داخرخول شي په هغه باندې لعنت فرمائيلى دې)۔

۵ - دليل :

عن ابن عباس رضى الله عنهما ان رسول الله ﷺ قال :
ان من حبس العنب ايام القطف حتى يبيعه لمن يتخذه
خمرأ فقد تقحم فى النار.

(ابن عباس روايت کوی، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى :
کوم سرپه چه دانگورو د شوکولو په وخت هغه په دې
غرض ذخيره کړی چه داپه شراب جوړونکي باندې ورخرخ
کړی، نوبيشکه دا سرپه په اور کښه داخل شو)۔

نوددې حديث نه په طور د اشاره النص سره دا معلومه
شوه چه دچرسو او افیونو کرکيله ددې غرض دپاره حرام
ده، سره ددې نه چه انگور په خپل ذات کښه يو حلال
نعمت دې، نو کوکنار کرل به څنگه جائز شي، چه ددې
اصل ذات مردار او حرام دې !!

۶ - وعن جابر قال قال رسول الله ﷺ :

ان الله حرم بيع الخمر والميتة والخنزير والاصنام.

(بخاری : ۲۹۸/۱)۔

(جابر روايت کوی، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى :

بيشکه الله تعالی شراب، مرداره، خنزير، اوبتان اخستل

تجارت حرام او منع دے اود ټولو فقهاؤ فتوی دامام محمد په قول ده۔ (مجموعه الفتاوى : ۲/۲۳۲)۔

علامه عبد الحی لکهنوی لیکلی دی چه دخشخاشو ددانو نه افیون ویستل او خرخول حرام دی۔ (مجموعه الفتاوى : ۲/۲۵۶)۔

بل خائے لیکلی : دافیونو تجارت نه دے جائز۔ (مجموعه الفتاوى : ۲/۲۳۲)۔

د دار العلوم دیوبند مفتی محمود حسین دیو سوال په جواب کنبه لیکلی دی : دافیونو تجارت مکروه تحریمی دے۔ (اوگوره : فتاوی محمودیه (۱۳/۳۵۳)۔

استاذ سید سابق صاحب فرمائی :

ان زراعة الحشيش والافيون لاستخراج المادة المخدرة والاد
تجار فيها حرام بلاشك.
(فقه السنة : ۲/۳۴۹)۔

(بیشکه چه دچرسو او افیونو کرکیله ددے لپاره چه مواد مخدیره ترینه جوړ کړی حرام دی، اوددے تجارت کول هم بلاشکه حرام دے)۔

اوهمدا خبره مفتی الديرار المصریه الشيخ عبد المجید سلیم هم کړے ده۔

(اوگوره : فقه السنة (۲/۳۴۹)۔

علامه عبد الرحمن الجزيری لیکلی :

دعلماء کرامو په دے مسئله کنبه اتفاق دے چه چرس او خشخاش کرل حرام دی حکه ددینه نشه راوستونکی خيزونه تيارولے شی۔

(اوگوره : الفقه على المذاهب الاربعة (۵/۴۰)۔

دغه شان دچرسو او افیونو نه علاوه نور نشه آورو خيزونو تجارت هم حرام دے، اودا اگرکه په ظاهره ددے خيزونو تجارت دے لیکن داپه اصل کنبه دانسانانو دارواحو، اود اخلاقو خرابولو تجارت دے۔

(الفقه على المذاهب الاربعة : ۵/۴۰)۔

فتاوی حقانیه (۶/۴۳۵) کنبه ئے دافیونو کرل او اخستل خرخول ناجائز گنرلی۔ (دافیون کرلو حکم) په عنوان سره لیکلی :

سوال : افیون کرل دشریعت په نقطه نظر سره څه حکم لری ؟

جواب : افیون یو داسه شے دے چه دهغه نه په دے زمانه کنبه خطرناک او مهلك ترین نشه آور خيز یعنې هیروین جوړولے شی چه دهغه نه پوره دنیا تباھی او بربادئ کنبه

گيره ده، اوددې مضر محض کيدو باندې اقوام عالم متفق دی۔

ددې وجه نه ددې په کرلو، ددې دخرخولو او اخستلو په جواز باندې څه خاص دلائل نه ملاويږي بلکه عام اقوال ددې دحرمت تائيد کونکي دي، بيا هم که چرې دافيون استعمال ددوائی پورې محدود وي يا دافيونو تخم (خشخاش) حاصلول مقصود وي نو دضرورت مطابق په محدود انداز کې ددې ذکرلو گنجائش پيدا کيږي، مگر په معاشره کې ددې نيت ډير کم پيدا کيږي۔

زه وائم: روسته ذکر کيږي چه آيا دپته ضرورت شته که نه!

مفتي عزيز الرحمن صاحب ديو سوال په جواب کې ليکي:

په گاډي اوموتېر کې افیون اوږل او په هغه مزدوري اخستل جائز نه دی۔ (عزيز الفتاوى: ۶۶۷/۱)۔

ددارالعلوم حقانيه نه هم يوه فتوى دافيونو په موضوع باندې شائع شوي او په هغه کې ددې دا ثابته کړې چه دافيونو کرل، ددې اخستل خرخول ټول حرام دی۔

(اوگوره دافيونو تجارت دشریعت په رنړا کې ص (۷)۔

فتاوی حقانيه (۴۵/۶) کې دې:

افیون، چرس، بهنگ، هروئين دنشه راوستلو په وجه حرام دی لهذا دحرام شی قیمت اوپه گناه باندې دمدد کولو په وجه ددې د اخستلو خرخولو نه ځان ساتل پکاردی، ځکه ددې خيزونو نه دانسان دين اودنيا برباديږي۔

دغه شان په (۴۳۶/۶) کې ديو سوال په جواب کې دې بهنگ چونکه دنشه راوستونکو خيزونو دجمله نه دې، نوددې وجه نه ددې خرخول، ددې اخستل، دغه شان ددې کرل شرعاً ناجائز دی۔

فتاوی کاملیه ص (۲۰۷) کې الشیخ محمد کامل بن مصطفى الطرابلسی فرمائی:

اتفق مشائخنا ومشائخ الشافعی علی تحريم الحشيش وافتوا باحراقه وامر بتاديب بائعه والتشديد علی آكله، فهو زنديق مبتدع.

(زمونږ اود مشائخ شافعيو په دې خبره اتفاق دې چه چرس حرام دی، اوپه دې چه دوی فتوی ورکړې په سزولو دهغه اوپه دې چه څوک دې لره خرخوی نو هغه له دې ادب ورکړې شی، اودوی ددې په خوړونکي باندې دسختي اظهار کړيدې، چه دازنديق او بدعتی دې)۔

افیون په دوائی کڼ استعمالول

افیون او نور نشه آور مواد د دوائی

په طور استعمالول هم نه دی جائز

په دمه خبره دلائل دادی:

۱- عن ابی الدرداء قال: قال رسول الله ﷺ: ان الله انزل الدواء وانزل له الدواء، وجعل لكل داء دواء، ولا تداواوا بحرام.
(رواه ابو داود (۳۸۵/۲) وكذا في المشكاة).

(ابو الدراء) نه روایت دمه، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دمه: الله رب العزت بیماری هم پیدا کړیده اودهغه دپاره ئے دوائی هم پیدا کړیده، اوهغه دهرمه بیماری دپاره دوائی مقرر کړیده، نو تاسو په حرامو باندې دوائی مه کویئ۔

(وسنده حسن، انظر الصحيحة: ۱۷۵/۴)۔

۲- وعن ابی هريره رضی الله عنہ قال: نهی رسول الله ﷺ عن الدواء الخبيث.

(رواه الترمذی وابن ماجه)۔

(ابو هريره) نه روایت دمه چه رسول الله ﷺ منع فرمائیلے

فتاوی ثنائیه (۴۰۳/۲) کڼې علامه ابو الوفاء ثناء الله امرتسری رحمہ الله (اهل حدیث عالم) دیو سوال په جواب کڼې لیکلی دی:

تنباکو چونکه مکروه ې، اس کی بیج کا بھی یہی حکم ې۔

(تنباکو چونکه مکروه دمه، نو دده دخرخولو هم داشان حکم دمه)۔

روستو (۴۰۴/۲) کڼې لیکلی:

حقے کو مکروه بھی کہا گیا ې اور حرام بھی بلکہ مباح بھی مگر ترجیح حرمت کو معلوم ہوتی ې۔
(حقے) (چیلیم) ته مکروه، حرام، بلکه مباح هم وئیلے شویدی مگر راجحه داده چه حرامه ده)۔

فتاوی هیئہ کبار العلماء (۷۳۱/۲) کڼې دی:

فی حکم القات والدخان: ولا يجوز بيعها ولا شرائها ولا التجارة فيها وثمرتها حرام وسحت.

یعنے: دده اخستل او خرخول جائز نه دی اونه پکڼې نجارت کول جائز دی، اودده پیښے حرام اوقبیحه دی۔

حرامو خيزونه د دوائی په طور استعمالولو بارة كښه د علماؤ اقوال

- ۱- علامه سيوطی ددے حدیثونو لاندے لیکي :
وهذا حرام۔
یعنے : په حرامو اونشه آورو خيزونو باندے دوائی کول
حرام دی۔ (ابوداود ۲/۲۸۵)۔
- ۲- علامه ابن نجیم فرمائی :
وان المحرم شرعاً لا يجوز الانتفاع به للتداوی كالخمر۔
(البحر الرائق ۶/۱۷۲)۔
یعنے : کوم خیز چه شرعاً حرام وی هغه ددوائی په طور
استعمالول هم حرام دی لکه شراب۔
- ۳- علامه شامی لیکي :
ان المذهب انه لا يجوز التداوی بالمحرم۔
(شامی : ۵/۳۲۰)۔
(زمونر مذهب دادے چه په حرامو باندے دوائی کول جائز
نه دی)۔

۴- علامه عبد الحی لکهنوی لیکي :

- ده دخبیثه (حرامے) دوائی کولو نه)۔
۳- وعن ام سلمة رضی الله عنها عن النبی ﷺ قال :
ان الله لم يجعل الشفاء فيما حرم عليكم۔
(اخرجه البيهقي وصححه ابن حبان ، كذا في بلوغ المرام،
وانظر المصنف لابن ابي شيبة (۲۳/۷)۔
(ام سلمه رضی الله عنها نه روایت دے چه رسول الله ﷺ
ارشاد فرمائیله دے : الله تعالى تاسو دپاره په حرامو خيزونو
كښه شفاء نه ده اچولے)۔
- ۴- وعن ابن مسعود رضی الله عنه قال :
ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم۔
(ابن مسعود فرمائی : الله تعالى چه پتاسو کوم شے حرام
کریدے په هغه كښه ئے تاسو دپاره شفاء نه ده اچولے)۔
ددے مذکورہ حدیثونو نه صفا معلومه شوه چه د حرامو
خيزونو استعمال نه د دوائی دپاره جائز دے اونه د بل څه
دپاره !!

په افیونو دوائی کول جائز نه دی۔
(مجموعه الفتاوی (٢٠٥/١٠)۔

٥ - صاحب هدايه فرمائی:

والاستشفاء بالمحرم حرام. وهكذا في البحر

يعني: په حرام خيزونه بطور دوائی استعمالول حرام دی۔

٦ - په المغنی (٣٢٦/١٠) کښه دی:

لايباح شرب الخمر للتداوى.

يعني: ددوائی په طور شراب استعمالول حرام دی۔

اوبيا روسته حديث ذکر کوی:

عن مخارق ان النبي ﷺ دخل على ام سلمة وقد نبذت نبيذاً في جره فخرج والنبيذ يهدر فقال: ما هذا فقالت: فلانه اشتكت بطنها فنقعت لها فدفعه برجله فكسره وقال: ان الله لم يجعل فيما حرم عليكم شفاء.

دده حاصل معنه داده چه: په حرامو کښه الله تعالى شفا نه ده اچوله۔

٧ - علامه مبارکفوري په تحفه الاحوذی (١٦٠/٣)

کښه فرمائی: په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی، نه

عقلاً او نه شرعاً۔

اوبيا فرمائی:

خوك چه دا وائی چه كه دچا يقين وو چه په دې حرامه دوائی ښه كيږي نو بياي خورل جائز دی، نو ددوی خبره غلطه ده، ځكه داپه يقين سره وئيل چه دې سره به ښه كيږي دحلاله دوائی په باره كښه هم نشي وئيل كيده!

٨ - علامه ابن القيم فرمائی:

په حرامو تداوی کول عقلاً او شرعاً منع دی، شرعاً خو ځکه منع دی چه حديث کښه راځي، (ولا تداواوا بحرام) او عقلاً ځکه منع دی چه دده شي ذات خبيث دې ځکه الله رب العزت چه مونږ باندې دا شه حرام كړيدې دا دوجه دخبث (گندگي) دده شي نه، دده وجه نه ئه نه دې حرام كړې چه الله مونږ ته يوه سزا راكوي لكه بني اسرائيلو باندې چه به يو شه دعقوبت دوجه نه حراميدلو

﴿فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم﴾

نو په دې باندې دوائی کول نه دی پکار، اودا اگرکه بيماري اثر ختموی ليکن دې سره سره غت مرضونه پيدا کوی دوجه دخبث او پليتي نه۔

(اوگوره: زاد المعاد للعلامة ابن القيم: (١٤١/٤)۔

زه وايم: دده مثال دادې چه بعضه حكيمان داپه دوائی كښه دقوت باه دپاره استعمالوي نو ديته يو څه وقت فائده

ورکوی لیکن روسته ډیر ضررونه او نقصانونه راولی لکه سرعت انزال، نسیان اوداسه نور شو۔ دغه شان بعضه حکیمان ئے داسهال دپاره هم استعمالوی۔

۹ - حکیم محمد طارق چغتائی په سنت نبوی او جدید سائنس کنبه لیکي: په حرامو خیزونو کنبه شفا نشته۔ اویا روسته لیکي:

نن ول په دویانو کنبه شفا نشته، ځکه دادویان په یورپ اومغربی ممالکو کنبه جوړیږي اولته راځي، په هغو دویانو کنبه دننه داسه حرام خیزونه موجود وی چه الله تعالی په نیز په هغه کنبه شفا نشته، بلکه وعید او عذاب دے۔

په یوه بله موقعه باندے لیکي:

دحرامو حیواناتو په غوښه، شرابو، وینه، نشه آور خیزونو اوز هرله دویانو کنبه شفا نشته۔

بیا روسته واقعات راوړي چه مخکنبه ډاکترانو بعضه حرام خیزونه په دویانو کنبه استعمالول لیکن دجدید سائنس په ذریعه معلومه شوه چه دا حرام خیزونه دفائدے په ځائے تاوان ډیر لری، نو ځکه اوس ډاکترانو بعضه حرام خیزونه چه مخکنبه به ئے په دویانو کنبه استعمالول،

پربینودل۔

(اوگوره: سنت نبوی اوجدید سائنس (۳۹۶/۱)۔

۱۰ - فتاوی الاسلامیه کنبه چه دهغه حاصل دادے:

په حرامو باندے دوائی کول جائز نه دی اوحرام دی اودلیل په دے باندے حدیث دابن مسعود رضی الله عنه دے چه رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیله دے:

ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم.

(الله رب العزت ستاسه شفا په حرامو کنبه نه ده ایښے)۔

رواه البخاری معلقاً وقد وصله الطبرانی باسناد رجاله رجال الصحيح، وابو يعلى واحمد وابن حبان ورجال ابى يعلى ثقات عن ام سلمة، فتاوى اسلاميه (۲/۲۱۰) لابن باز وعبد الرزاق العفيفي وغيرهما).

دغه شان فتاوی اسلامیه کنبه دی (۱۶۵/۲):

ولا يجوز التداوى بالمحرمات لثبوت الادلة الشرعية الدالة على التحريم.

(کوم خیزونه چه حرام دی هغه ددوائی دپاره استعمالول جائز نه دی، ځکه چه ددے په تحریم باندے دلائل شرعیه راغلی دی)۔

دغه شان په (۴۴۹/۴) کنبه هم ذکر کړی۔

۱۱ - فتاوی هیئہ کبار العلماء (۷۳۲/۲) کنبه دی:

يحرم التداوى بشرب الخمر وای شئ مما حرمه الله من الخبائث عند جمهور العلماء.

(د جمهورو علماؤ په نيز په شرابو يا ددے نه سيوا په نور هغه څيزونو سره دوائى کول کوم چه الله حرام کړى دى حرام دى)۔
بياروسته ليکى:

ومن اباح التداوى من علماء الكوفة فقد قاسه على اباحة اكل الميتة والدم للمضطر وهو مع معارضته للنص ضعيف لانه قياس مع الفارق الخ۔

(د کوفې بعضه علماؤ چه په حرامو سره دوائى کولو ته مباح وئيلى دى نو دائے قياس کړيدى په خوراک دمر دارے اووينے باندے دپاره دمجبور شخص خو داقياس سره ددينه چه دنص سره ټکراؤ دے ورسره ضعيف هم دے، ولے چه داقياس مع الفارق دے)۔

١٢ - فتاوى نذيريه (٤١٤/٣) کنبے مولانا سيد نذير حسين دهلوى رحمه الله فرمائى:

په شرابو باندے دوائى کول جائز نه دى ځکه شراب حرام دى او حرامو کنبے شفا نشته۔

دغه شان (٤١٥/٣) کنبے فرمائى:

په حرام اوناپاکو څيزونو لکه شراب وغيره سره دوائى

کول حرام اونا جائز دى، برابره خبره ده که هغه ناپاک شے په خپل حالت پاتے وى يابه دوائى کنبے گډ کړم شوم وى او خپل حالت ئے بدل شوم وى؛ ځکه رسول الله ﷺ په زمانه کنبے هم خلقو دشرابو نه دوائى جوړوله او رسول الله ﷺ منع کړل۔

١٣ - امام شوکانى ددے حديث: (انه ليس بدواء ولكنه داء) لاندے ليکلى:

فيه تصريح بان الخمر ليست بدواء فيحرم التداوى بها كما يحرم شربها وكذلك سائر الامور النجسة او المحرمة واليه ذهب الجمهور.

(ددے حديث لاندے چه رسول الله ﷺ فرمائى دى: دا دوائى نه ده بلکه بيمارى ده، ليکلى چه: په دے کنبے داخبره په ډاگه بيان شوه چه شراب دوائى نه شى کيدے، نو داد دوائى بطور استعمالول به داسے حرام وى ځنگه چه ددے څښل حرام دى، اودغه شان حکم د باقى هر هغه څيزونو دے چه نجس يا حرام وى (چه دا بطور دوائى استعمالول حرام دى) او همدا مذهب د جمهورو علماؤ دے)۔

دغه شان ددے حديث لاندے چه رسول الله ﷺ فرمائى:

(لا تداواوا بالحرام) يعنى په حرامو سره دوائيمکوي، ليکي :
اي لايجوز التداوى بماحرمه الله من النجاسات وغيرها مما
حرمه الله ولو لم يكن نجساً.
(نيل الاوطار : ۹۳/۹).

(هغه خيزونه چه الله تعالى حرام کړيدي برابره خبره ده
که هغه نجس وي اوکه نه وي هغه ددوائى په طور
استعمالول جائز نه دي).

۱۴- علامه عبد الحى الحنفى فرمائي :

دانه خشخاش کي کيچتي کرنا درست هے اور اس سے افیون نکالنا اور پيچنا حرام اور افیون
دوايں ملانا اور پيچول کو دينا حرام هے.
(مجموعه الفتاوى : ۲۶۵/۲).

(د خشخاشو د دانه کرل درست دی خو ددے نه افیون
راويستل اور خرخول حرام دی، دغه شان افیون په دوائى
کښه اچول او ماشومانو له ورکول حرام دی).

۱۵- شيخ الاسلام ابن تيمية داخبره ډيره په تفصيل سره
ليکله په خپله فتاوى (۵۶۰/۲۱) دغه شان په الفتاوى
المصرية لشيخ الاسلام ابن تيمية ص (۵۰۰) کښه فرمائي :
چه په حرامو خيزونو سره تداوى کول حرام دی، او دليل
ئ دانيول چه الله رب العزت دا حرام کړى دی اوس چه

خو ک داوائى چه ددے استعمال ددوائى دپاره جائز دے هغه
به دليل راوړى.

بيائ سوال رانقل کړه چه دمضطر (مجبوره) کس دپاره
خو دحرامو خيزونو استعمال هم جائز کيږي نو په حرامو
سره تداوى کول په اضطرار او مجبورتيا کښه داخل دی،
لکه يو سره اوږه وي او مجبوره شى نو هغه له مرداره،
نذر دغير الله، شراب وغيره هرشے چه وي خوړل جائز دی.

نو شيخ الاسلام داجواب ورکړه چه صحيح ده چه
داخيزونه دضرورت او اضطرار په وخت کښه استعمالول
جائز دی ليکن دوائى کول خو څه ضرورى نه دی لکه
څنگه چه خوراك خبناك کول ضرورى دی، اونه په دے
دوائى کښه داضطرار او مجبورتيا څه صورت جوړيږي چه
ددے ډير وجوه دي :

اول داچه : ډير مريضان دوائى نه بغير جوړيږي، په
خلاف دمردارے اونورو حرامو خيزونو خوړلو نه چه داپه
اضطرارى حالت کښه خوړله شى ځکه الله رب العزت
داسه بدن نه دے پيدا کړه چه هغه خوراك ته ضرورت
اونه لري، اوبه خوراکه دهغه ژوند تير شى.

دويم داچه : په وخت دضرورت کښه خوراك کول واجب

دی چه، دے وچه نه دعلماؤ نه نقل دی که خوڪ دلوگے نه مړکيدو اومرداره وغيره ورته ملاويدله او هغه ئے اونه خوړله اومړشو نو دا کس به اور ته داخليږي، او بل طرفته دوائی کول دسره واجب نه دی

او که خوڪ اووائی چه دوائی کول دمرض دپاره واجب دی نو دا دستتو درسول الله ﷺ اود سلفو دعمل نه خلاف فتوی ده، ځکه شریعت کنبے ډیر داسے مثالونه شته چه دهغه نه ښکاره معلومیږي چه دوائی کول ضروری نه دی۔

مثلاً رسول الله ﷺ ته یوه ښځه راغله چه دمیرگو بیماری ئے لرله، رسول الله ﷺ هغه ته اختیار ورکړو چه صبر کوے اوتادپاره به جنت وی، او که زه درله دعا اوغورم دروغوالی! نو هغه هغه مصیبت اختیار کړو۔

نو که دمرض علاج کول او هغه لرے کول واجب وے نوبیا هغه ته دا اختیار ورکولو څه معنی!

دغه شان اهل قباء تبه غوره کړے وه۔

دارنگ ډيرو انبياء عليهم السلام مصیبت اومرض غوره کړے وو اوتداوی ئے نه ده کړے، چه یو مثال ئے ایوب علیه السلام دے۔

دغه شان سلفو صالحينو نه هم دانقل دی: مثلاً ابو بکر رضی الله عنه، عمر بن عبد العزيز، ربيع بن خيثم، حسن بصری، ابو درداءؓ اونور ډیر سلفونه نقل دی چه دوی کله بیماران شوی نو علاج ئے ندے کړے بلکه دعالج کولو نه ئے انکار کړے دے۔

نو که چرے علاج کول او دوائی کول ضروری خيز وے نو بیا خوددوی انکار کول دعالج اودوائی نه غلط کار وو۔

دغه شان شيخ الاسلام ابن تيمية ليکلی: چه ماته نه دی معلوم چه سلفو علماؤ کنبے چا تداوی واجب گنرلے وی۔

دریمه وجه: ددے محرमतو استعمالول ددوائی دپاره قیاس کول دی په حالت دا اضطرار باندے چه دلوگے حالت شو یا دیو سړی په مړی کنبے یو څه نختی وی اود شرابو، مردارے نه سیوا بل څه نه ملاویږي نو دا ټول حرام خيزونه استعمالول هغه دپاره جائز کیږي،

نو دا قیاس کول، قیاس مع الفارق دے، ځکه چه په حالت دلوگه کنبے مرداره خوړلو یا شراب څښلو سره یقینی ثابته ده چه دے سره انسان مرگ نه خلاصیږي، په خلاف دحرامو دوايانو استعمالول چه په دے کنبے یقین لاشه کوے چه غالب گمان هم نشی کیدے چه انسان دے

ورباندمے روغ شی۔

خلورمه وجه : دیو مرض ډیرے دویانے وی نوکه په یو شی کنبے درته شفا ملاؤ نشی نو پکاردی چه بل اختیار کړی، حکه حدیث کنبے دی :

انزل لكل داء دواء الا الموت

یعنے : دمرگ نه سیوا دهرے بیماری دپاره الله تعالی دوائی رالیږلې ده، چه انسان ته په هغه شفا حاصلیږی۔

او دا نشی کیدے چه په حرامه دوائی کنبے دے شفا وی، حکه رسول الله ﷺ چه صادق او مصدوق دے هغه فرمائی :

ان الله لم يجعل شفاء امتی فیما حرم علیها.

یعنے الله تعالی زما دامت دپاره په هغه خیزونو کنبے شفا نه ده اینبے کوم خیزونه ئے چه په دوی حرام کړیدی۔

زه وایم : ددے دواړو حدیثونو یوځائے کولو نه معلومه شوه :

۱- چه الله رب العزت دهرے بیماری دپاره دوائی رالیږلې ده چه انسان ته په هغه سره شفا ملاویږی۔

۲ - په حرامو کنبے شفا نشته، لکه دویم حدیث کنبے ذکر شو نو بیا ولے حلال شے نه استعمالوی !

پنځمه وجه دتحریم د علاج په محرما تو باندے :

داده : چه په دے خیزونو سره اگرکه مونږ ته فائده رسیږی لیکن بیا به هم مونږ دانه استعمالوو اوداپه دوائی کنبے استعمالول حرام وی، حکه مونږ شرعاً منع یو چه دالله رسول ﷺ مونږ ته وئیلی وی چه : (لا تدواوا بحرام) په حرامو خیزونو سره دوائی مکوی۔

(ابو داود : ۳۸۵/۲).

او بل حدیث کنبے ارشاد دے :

نهی عن الدواء الخبیث (بخاری)۔

یعنے : رسول الله ﷺ دحرامه دوائی نه منع فرمائیله ده۔

نو هر سرے دے سترگے او غړوی اوځان سره دے فکر او کړی چه آیا زما فتوی خو در رسول الله ﷺ دحکم او حدیث په مقابل کنبے نه ده ! چه :

(۱) رسول الله ﷺ فرمائی چه خبیث او حرام خیزونو باندے دوائی مکوی !

اودے وائی چه دافیونو کرل اودهغه خرڅول او اخستل جائز دی، حکه ددے نه دویانے جوړیږی !

(۲) رسول الله ﷺ فرمائی چه دے گنده او حرامو خیزونو کنبے شفا نشته !

خبیثه دوائی مه استعمالوی!

الله تعالیٰ په حرامو کبښه شفا نه ده اچوله!

اوس بحیثیت مسلمان ددے نه ځان ساتل ضروری شو

اودا خبره چه بعضے خلق کوی چه حالت دا اضطرار کبښه

ددے استعمال ددوائی دپاره جائز دے، ځکه:

الضرورات تبيح المحظورات

(د ضرورت په وجه حرام خیزونه حلالیږي)

جواب: هاؤ! حرام خیزونه الله رب العزت دا اضطرار په

حالت کبښه جائز کړي، خو اوس اضطرار وائی څه ته؟

اضطرار دپته وائی چه انسان سخت مجبوره شی او بل

شے ورته نه ملاویږي او که استعمال ئے نه کړي نو دځان

خطرہ وی په کبښه لکه دسختے لوگے اوتندے په حالت کبښه

دشرابو، مردارے او خنزیزروا کیدل۔

حال دا چه دا صورت خو دلته نه جوړیږي ځکه دافیونو نه

علاوه نور خیزونه هم شته بل شے دے استعمال کړي،

ضرورت په نورو جلاکو طریقو سره هم دفع کیدے شی۔

او که څوک وائی چه بل شے نشته ددے مرض د علاج دپاره

سیوا ددے نشه آور خیزونو نه نو مونږ ځکه دا حرام شے

استعمالوو، نو دابه دروغ وائی اودا کس به په نص درسول

اودے وائی چه: افیون دبعضو مرضونو دپاره دوائی

شفا ده!!

ددے سماوی وحی سره دادومره ټکراؤ ولے؟

لږ شان په خپل ایمان باندے ویره او خوف هم پکار دے۔

بلکه شیخ الاسلام ابن تیمیة په مجموعة الفتاوى

(۲۷۵/۲۴) کبښه لیکلی: چه څوک ددے حرامو خیزونو

نه شفا حاصلوی اودا ددوایانو په طور استعمالوی نو

دلیل دے په دے باندے چه دده په زړه کبښه دننه مرض دے

ځکه که دے درسول الله ﷺ امتی وے نو دده شفا به

دے حرامو کبښه نه وے، ځکه هغه فرمائی: زما دامت شفا

په حرامو کبښه نشته!!

نو اوس چه یوسرے وائی چه دا افیم په دوایانو کبښه

استعمالیږي نو ځکه افیم کرل، خرڅول، اخستل هرڅا

جائز شو۔

نو بیا درسول الله ﷺ ددے احادیثو سره به څه کوو چه

هغه بار بار فرمائیلی دی: (لا تداووا بحرام)

(ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم)

(نهی عن الدواء الخبيث)

یعنے: په حرامو ددوائی مکوی!

الله ﷺ دروغ جن وی دوو وجو نه :

۱- داچه : دے وائی دے کنبے شفاء ده ، اور رسول الله ﷺ فرمائی : په حرامو کنبے شفا نشته، اوکه بالفرض ظاهر فوری طور سره څه روغ هم شی نو بیا به هم په دے دوائی کنبے لس چنده تاوان ورسره وی (کما ذکره ابن القيم).

۲- دویم داچه : دے وائی : بل شه ددے مرض د علاج دپاره نشته، نو ځکه دا نشه آور خيز استعمالوو : نو دا دروغ دی ځکه رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : دهر مرض علاج الله پیدا کړیدے۔

اوکه دے وائی چه دوائی خوشه خو ماته نه ده معلومه جواب دادے چه ستا عدم علم ددے دلیل نشی کیدے چه ددے استعمال دے جائز کړی ، خاصکر مخکنبے دشیع الاسلام په عبارت کنبے ذکر شو چه په دوائی کولو کنبه دا ضرار صورت هم نه جوړیږی۔

شپږمه وجه : د تحريم د استعمال ددے په دوايانو کنبے :

که بالفرض داخيزونه ديو مرض علاج هم وی نو بیا به هم نه استعمالوی ځکه که استعمال ئے نه کړی انسان بیمار پاتے کیږی اوکه استعمال ئے کړی نو انسان مرتکب د حرامو جوړیږی نو مرض به غوره کوی، حرام به نکړی۔

اودا داسے مثال لری لکه نشره (حل السحر بالسحر) یعنی چه یو سړی باندے جادو شومے وی او دے جادوگر ته ځی اودخپل ځان نه جادو په جادو سره لرے کوی نو دا کار منع دے په شریعت کنبے، ځکه که یو طرفته دا کس روغیږی نو بل طرفته دے مرتکب د حرامو جوړیږی۔

شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله فرمائی :

ددے مثال دادے لکه چه یو سړی وائی زما صحت دے بنه شی اگر که زما ایمان دے خراب او تباه شی، اوداسے کار کول حرام دی چه دصحت دوجه نه یو انسان خپل ایمان بریادوی، داخو ډیرے خونده انسان دے۔

دغه شان یو بل حدیث کنبے راځی چه یو طبیب صحابی رسول الله ﷺ ته دچیندځه ذکر اوکړو چه دا دوائی دپاره استعمالیږی، نو ددے وژل څنگه دی! رسول الله ﷺ دے منع کړو، چه که ته دوائی ورباندے کومے بیا هم ددے وژل جائز نه دی ځکه داتسبیح وائی۔

(اوگوره: نسائی او مسند احمد وسنده صحیح)۔

نو هرکله چه دچیندځه وژل ددوائی دپاره جائز نه دے حال داچه دچیندځه حرمت دمسکراتو نه ډیر کم دے، نو مسکرات استعمالول به څنگه جائز شی!

د تفصيل دپاره د شيخ الاسلام ابن تيمية فتاوى (۲۱/۵۶۰) دغه شان (۲۴/۲۷۵) ته رجوع او کړئ! چه ډير بنه بيان ئه کړيدم، اودائ په قرآن، حديث او عقل سره ثابته کړيده چه په نشه آورو او نورو حرامو خيزونو سره دوائى کول حرام دى۔

بل جواب دادم: چه کوم علماء ددې نشه آور موادو استعمال په دوائى کښه جازئ گنړى هغوى ددې دپاره اضطرار شرط وائى چه يو سره دومره ضرورت لرى چه که دغه دوائى استعمال نکړى نو مړ کيږى، ليکن نن صبا بغير د اضطرار د حالت نه هم دوايانو کښه استعماليږى لکه دامعلومه خبره ده مثلاً قوت باه دپاره استعماليږى، اسهال دپاره استعماليږى، ليکن که مونږ داوس زمانه حال ته اوگورو نو په سلو (۱۰۰) کښه (۲۰) فيصده دوايانو کښه استعماليږى او (۸۰) فيصده ئه دنشه دپاره خلق استعمالوى، نو آيا دغه (۸۰) فيصده خلق چه گناه کښه اخته دى په دې کښه اکثر مړه کيږى، ټول نشايان خو خپله هم غرق او پرق دى بلکه ځان سره دخپلو بنځو، بچو ژوند هم تباه کوى۔

آيا په دې کښه به هغه څوک نه گناهگار يږى چه دغه

افيون او نور نشه آور خيزونه كرى او مسلمان ورباندې مړکيږى، بے روزگاره کيږى، او خپل ژوند او دخپلو بنځو بچو ژوند ئه تباه کړو، آيا په دې تباه كارى کښه به ورسره هغه څوک شريك نه وي څوک چه افيون كرى اوددې كاروبار كوى!

جواب به داوى چه ضرور به دوى هم دهغوى سره په دې تباهي كښه باقاعده شريك وي۔

آيا په دې كښه خويه تعاون على الاثم والعدوان نه وي!
آيا په شريعت كښه مصالح مرسله نشته؟
آيا شريعت كښه دانشته چه يو شه فى نفسه جازئ وي خو چه كله دفساد يا نقصاناتو او گناهونو سبب جوړ شى هغه هم حرام او ناجازئ شى، چه اصوليان هغه ته قبيح لغيره وائى؟

آيا شريعت مطهره كښه دا قاعده نشته چه:

دفع المفسدة مقدم على جلب المنفعة

هر سره دې اوگورى چه افيم فائده ډيره كوى كه ضرر؟

آيا شريعت مطهره كښه قانون دسد الذرائع نشته؟

كه داهرڅه وي او يقيناً چه شته دې، نو بيا ولې په دې

باندې عمل نه كيږى!

دغه شان بيا وله لکه دبنی اسرائیلو غونته حيله او بهانه ددے دتحليل دپاره جوړوله شی؟
مخکنبه هم ذکرشو اوبيا هم وایم چه:

که بالفرض ددے نشه آورو خيزونو په تحريم باندے قرآن اوسنت نه ښکاره دلائل هم نه وے نوبيا به هم دشريعت داصولو او قواعدو، اود شريعت دروح او فطری عقل په وجه داحرام اونا جائز وے، ځکه ټول انسانان دابد او کرکجن گنړی۔

هغه په دے وجه چه دشريعت داصولو نه دامعلوميری چه دیو شی تاوان ډیر اوفائده ئے کمه ده هغه شی استعمالول په شريعت کنبه منع دی۔ اوديته وئيله شی:
دفع المفسدة مقدم علی جلب المصلحة

دغه شان دشريعت یوه بله قاعده هم ده هغه ته وائی:
(سد الذرائع)

چه یوشه فی نفسه بذات خود مباح وی لیکن کله چه هغه دحرامو، گنا هونو او فسادونو ذریعه جوړه شی، هغه هم په شريعت مطهره کنبه منع دے۔

په دے خبره کنبه تفصیل نه کوو، علماء اصول فقه په دے موضوع ډیر بحثونه کړیدی چه هغه ته رجوع کول

شی۔

(اوگوره: الوجيز فی اصول الفقه لعبد الکریم زيدان ص (۲۳۶) تفصيلاً، ارشاد الفحول للعلامة الشوکاني، اصول الفقه للدكتور وهبة الزحيلي، الاحکام للامام ابن حزم وغيره)۔

ټول محدثين اوفقهاء په دے باندے متفق دی: چه دکومو شيانو استعمال په عامو اوقاتو کنبه حرام وی، نو دغه شان ددوائی په غرض هم ددے استعمال نه دے جائز برابره خبره ده چه خالص په دے حرامو شيانو دوائی اوشی يا داحرام شيان دبل څه سره ملاؤ شی اوتداوی پرې اوشی، څه قسم چه وی په دے شيانو علاج کول منع اوحرام دی۔

لیکن بعضے علماء په داسے حالت کنبه چه چاته سخت مهلك مرض ورپيښ شی اوده نور هر قسمه علاجونه کړې وی اوبيا یو طيب ورته اووائی چه ستا علاج په شرابو کيږی يا بل حرام شے ورته اوبنائی نو په دے صورت کنبه په شرابو اونورو حرامو شيانو سره علاج کول مباح گرځولی دی۔

لکه یو مضطر (ډیره مجبوره) کس دخنزیر غوښه خوړلو ته محتاجه شو يا دشرابو په ذریعه هغه شے تیر کړی کوم شے په حلق کنبه نښتے ویاود مړکیدو خطر ه وی، په هغه

خپله مری (حلق) خلاصول مباح دی، لیکن ددے نه دانه ثابتیږي چه ددے حرام خيزونو نه فائده اخستل جائز دی۔
اونن صبا په عامو دوايانو کښه هم نشه آور خيزونه استعمالیږي سره ددینه چه نه اضطرار شته اونه ضرورت بلکه صرف ددے وجه نه ئے استعمالوی چه دیو مرض علاج ورباندے کوی اود حلال حرام غم ورسره نه وی، اوکوم علماء چه دافيونو اونورو نشه آورو خيزونو نه علاج کول جائز گنږي هغوی یو خو شرطونه لږوی لکه ددے بیان دمفتی محمد شفیع صاحب په دے لاندینی عبارت کښه موجود دے هغه فرمائی:

(۱) حالت اضطراری به وی چه دمرگ خطر به وی، دمعمولی تکلیف او مرض داحکم نه دے۔

(۲) دحرامو نه بغیر به بل څه ده ته نه ملاویږي، یا به ملاویږي خو موثر به نه وی۔

(۳) چه دحرامو خيزونو داستعمال په وجه به دمرگ نه بچاؤ یقینی وی لکه یوسرے ډیر اوږدے وی اومردارے نه یودوه نورې اوخوری عادتاً انسان دمرگ نه ورباندے خلاصیږي۔

اوکه چرے یودوائی حرامه وی دهغه استعمال مفید

معلومیږي لیکن دهغه نه شفا یقینی نه وی نو دهغه استعمال هم نه دے جائز۔

دغه شان لذت حاصلول به مقصود نه وی اود ضرورت نه زیات به ئے نه استعمالوی۔ (معارف القرآن: ۱/۴۲۵)۔

۱۶: خلیل سهارنپوری صاحب په بذل المجهود (۴/۶) کښه لیکي:

والصحيح من مذهبنا جواز التداوی بجميع النجاسات سوى المسکر، جمعاً بين الحدیث.

(زمونږ په مذهب کښه صحیح خبره داده چه په هر قسمه نجس شيانو سره دوائی کول جائز دی، سیوا دنشه آورو خيزونو نه، دپاره ددے چه ټول احادیث سره راجمع شی)۔

نو مجوزین حضرات دے اووائی چه دامسکر دی که نه، چه مسکر شو نوبیا خو حنفی مذهب کښه هم ورباندے تداوی نه ده جائز!

۱۷ - مرقات کښه ملاعلی قاری وائی:

ولا يجوز التداوی بالحرام الا ما خصته السنة من ابوال ابل (په حرامو باندے دوائی کول جائز نه دی مگر هغه امتیاز د اوبنانو چه سنت خاص کړیدی)۔

العقل، وفساده، والدق، والسل، والاستسقاء، وفساد الفكر، ونسيان الذكر، وافشاء السر، وانشاء الشر، وذهاب الحياء، وكثرة المرء، ونقض المودة، وكشف العورة، وعدم الغيرة، واتلاف الكيس، ومجالسة ابليس، وترك الصلاة، والوقوف في المحرمات، والبرص، والجذام، وتوالي الاسقام، والرعدة على الدوام، وثقب الكبد، واحترق الدم، والبخر، وتتن الفم، وفساد الاسنان، وسقوط شعر الاجفان، وصغر الاسنان، وعشاء العين، والفشل، وكثرة النوم، والكسل، وتجعل الاسد كالعجل، وتعيد العزيز ذليلاً، والصحيح عليلاً، والشجاع جباناً، والكريم مهاناً، ان اكل لايشبع، وان اعطى لا يقنع، وان كلم لا يسمع، تجعل الفصيح ابكم، والذكي ابله، وتذهب الفطنة، وتحدث البطنة، وتورث العنة، واللعنة والبعد عن الجنة، ومن قبائحها انها تنسى الشهادتين عند الموت بل قيل: ان هذا ادنى قبائحها !!

ترجمه:

- ۱- ناکاره فکرونه پیدا کوی۔
- ۲- طبعی رطوبات او چوی۔
- ۳- بدن بیمار و ته پیش کوی۔
- ۴- نسیان پیدا کوی۔
- ۵- سردرد پیدا کوی۔

د چرسو، آفیونو اونور نشه آور خیزونو ضررونه

د دے خیزونو ضررونه خو علمائو او اطباؤ ډیر زیات بیان کړی لیکن زه دلته د (مشت نمونه خروار) په طور بعضه ضررونه ذکر کوم، مشهور متل دے:

العقل تكفيه الاشارة

(هو بنیيار له اشاره کافی ده)۔

ملا علی قاری په مرقات (۳/۲) کښه په (باب السواک) کښه فرمائیلي:

افیونو کښه (۷۰) اویا ضررونه دی، په دے کښه د ټولونه کم او معمولی ضرر دادے چه انسان نه د مرگ په وخت د شهادت کلمه هیریري (والعیاذ بالله)۔

دغه شان نورو علمائو د دے (۱۲۰) قسمه دینی اودنیوی ضررونه لیکلی دی، چه هغه دادی:

انها تورث الفكرة الرديئة وتجف الرطوبات الغريزية وتعرض البدن لحدوث الامراض، وتورث النسيان، وتصعد الرأس، وتقطع التسلسل، وتجف المنى، وتورث الموت الفجاءة، واختلال

- ۲۴ - جذام مرض پیدا کوی۔
 ۲۵ - پرله پسے بیماریانے پیدا کوی۔
 ۲۶ - رعشه (رپ رپ) مرض پیدا کوی، چه اندامونه لړزیږی
 ۲۷ - جگر سورے کوی۔
 ۲۸ - وینه او چوی۔
 ۲۹ - خوله بدبویه کوی، گنده بغل پیدا کوی۔
 ۳۰ - غابنونه خرابه وی۔
 ۳۱ - دسترگو دبانرو وینستان غورزوی۔
 ۳۲ - غابنونه وارپه کوی۔
 ۳۳ - سترگه شب گورے کوی۔
 ۳۴ - بزدلی پیدا کوی۔
 ۳۵ - سستی پیدا کوی۔
 ۳۶ - زمري نه سخه جوړوی۔
 ۳۷ - عزتمند نه ذلیلہ جوړوی۔
 ۳۸ - روغ نه بیمار جوړوی۔
 ۳۹ - بهادر نه بزُدله جوړوی۔
 ۴۰ - شریف نه کمینه جوړوی۔
 ۴۱ - که څه خوری نو نه مړیږی۔

- ۶ - نسل ختموی۔
 ۷ - منی او چوی۔
 ۸ - ناخپه مرگ دپاره سبب جوړیږی۔
 ۹ - عقل گډوډ کوی او فساد پکښه پیدا کوی۔
 ۱۰ - تیښی اونرے مرض پیدا کوی۔
 ۱۱ - استسقاء مرض پیدا کوی۔
 ۱۲ - فکر خرابوی۔
 ۱۳ - یاد خیزونو هیریدو دپاره سبب جوړیږی۔
 ۱۴ - ددے په وجه دانسان نه رازونه خوریږی۔
 ۱۵ - ددے په وجه دانسان نه شر خوریږی۔
 ۱۵ - ددے سره انسان ښه حياء کيږی۔
 ۱۶ - ډیرے جگرے کوی۔ جگر الو جوړیږی۔
 ۱۷ - ددے په وجه انسان کښه ښه محبتی پیدا کيږی۔
 ۱۸ - دعورت ښکاره کولو سبب جوړیږی۔
 ۱۹ - په انسان کښه غیرت ختمیږی۔
 ۲۰ - ددے په وجه دانسان بتوه (جیب) تباہ کيږی۔
 ۲۱ - دابلیس ملگرے جوړیږی۔
 ۲۲ - ښه نمازه کيږی۔
 ۲۳ - برگه مرض او

- ۴۲ - که څه ورکړې شي په هغه قناعت نه کوي۔
 ۴۳ - که خبرې ورسره کيږي نو نه اوري۔
 ۴۴ - فصيح (جراره) نه چارې جوړوي۔
 ۴۵ - هوبنيار نه کم عقل جوړوي۔
 ۴۶ - زیرکتيا ختموي۔
 ۴۷ - خيته غټوي۔
 ۴۸ - دنامردی او
 ۴۹ - لعنت او
 ۵۰ - جنت نه دلرې والی سبب جوړيږي۔
 ۵۱ - اوددې ځينه قباحتونو دادی چه انسان نه کلمه
 دشهات هیروي دمرگ په وخت کښې (په الله پناه)
 ۵۲ - د سرطان (کینسر) ډیر قسمونه پیدا کوي۔
 ۵۳ - دسینې ډیر امراض پیدا کوي۔
 ۵۴ - بلغم پیدا کوي۔
 ۵۵ - توخه پیدا کوي۔
 ۵۶ - ساه بندې مرض پیدا کوي۔

تنبیه : که څوک ددې ضررونو معلوموی نو دا کتابونه

دې اوگوري :

موارد الظمان (۵/۳)۔

دغه شان حکيم محمد طارق محمود چغتائی په خپل کتاب
 سنت نبوی ﷺ اور جديد سائنس (۱/۲۴۴) کښې د (نشه،
 صحت، اسلام او جديد سائنس) په عنوان سره ډیر ښه تحقيق
 ليکله اوددې نشه آور څيزونو ضررونه ئې ډیر زیات بیان کړيدي۔
 (اضرار المسکرات والمخدرات، لعبد الله بن جار الله بن ابراهيم
 الجار الله)۔

دغه شان (الدخين مادة، وحكمها، حررها ابو بكر الجزائري الواعظ
 بالمسجد النبوی) رسائل الجزائری (۲/۵۳۳) طبيك معك۔ دې کتاب
 کښې هم دنشه آور څيزونو اضرار په تفصيل سره بیان شويدي،
 للدكتور صبري القبانى۔

دغه شان : (الدخينة في نظر طبيب) ددكتور دانيال، ايچ، كرس كتاب
 اړه چه په دې موضوع باندې ئې ښه بحث كړې دې۔

د سگریټ، چیلم اونسوارو حکم

سگریټ، چیلم اونسوارو دا ټول حرام دی، ځکه دده خیر بنیگره نشته او ضرورونه نقصانات ئه ډیر زیات دی. زه به دلته اول دده ضرورونه ذکر کړم او بیا به دده شرع حکم سره ددلا ټلو نه ذکر کړم.

د سگریټ، چیلم، نسوارو ضرورونه: دده خیزونه ضرورونه دوه قسمه دی: ۱ - بدنی: چه صحت له نقصان او ضرور ورکوی. ۲ - مالی -

نو د سگریټ، چیلم نسوارو نقصانات خو دومره ښکته او څرگند دی چه هر عقل مند او باشعور شخص پوهیږی، مشهور متل دده:

عیان را چه بیان!! لیکن بیا هم د فائده پوره کولو دپاره دده نقصانات دده علمو او اطباؤ نه واورئ:

دجرمنی یوه مجله (الشبیکل) لیکي: د امریکه لس (۱۰) سپیشلسټان ماری لینډ د امریکه

(پویزاد) په اداره تحقیقات کښه جمع شول، او د تنباکو څښلو چه کوم اثرات د خلقو په صحت باندې پریوځی په دې موضوع ئه بحث ومباحثه اوکړه، او ټولو په دې لاندینو نقصاناتو باندې اتفاق اوکړو:

۱ - کوم خلق چه سگریټ څښی په هغوی کښه دهغه جا په نسبت چه سگریټ نه څښی دمرگ اندازه (۶۸) نېصده زیاته ده.

۲ - کوم خلق چه سگریټ څښی هغوی دلاندینو ډگرشوی مرضونو دوجې نه زیات مړه کیږی په نسبت دغه کسانو چه سگریټ نه څښی:

(۱) دپیپروسرطان (کینسر) ۱۰/۸ چنده زیات دده.

(۲) په پوزه، مری او دساه په نالی کښه التهاب او سوزش دده ۶/۱ چنده زیات.

(۳) دمری کینسر (۵/۴) چنده زیات.

(۴) دځله دننه سرطان (۴/۱) چنده زیات.

(۵) دڅوراک په نالی (لاره) کښه دکینسر (۳/۴) چنده زیات.

(۶) دمعده مرضونه (۲/۴) چنده زیات.

(۷) دویم ځل والا امراض (۲/۶) چنده زیات.

فیصد په خپل ځان کښه محفوظ کوی، لکه څنګه چه د تنباکو سوزیدلو سره چه کومه سیاهی اوتور والے جوړیږی هغه هم دساه په نالو کښه جمع کیږی اودا سیاهی اوتور والے دکیمایو قسم دمرکباتو دمجموعے یو قسم دے چه ددے په ذریعه دسرطان دبعضے اقسامو پیدا کیدلو ذریعه ده، اوبل طرفته نور باقی مانده عناصر او اجزاء خارخت پیدا کوی، اود پیپرو دنری مرض اود نورو خطرناکو، مهلکو جراثیمو دحمله دپاره بهترین ځائے جوړوی۔

هغه خلق چه سگریټ څښی دهغوی نرے مرض او سرطان (کینسر) دهغه خلقو په نسبت زیات وی څوک چه سگریټ نه

څښی، اوورسره دسگریټ څښلو دعادت په وجه په پیپرو کښه نور لاعلاج بیماریانے پیدا کیږی مثلاً دمری په نالیء التهاب اوسوزش اود پیپرو پرسیدل او ساه اخستل کرانیدل، اوتپ دق، سگریټ نوشی دزړه مرضونو طرفته لاره هواروی، ځکه چه نکوئین دزړه دقار زیاتوی اود وینه نالیو ته نقصان رسوی، چنانچه ے شماره سگریټ څښونکی دخپله زندگی دختمولو دپاره ډیر لوئے قیمت اداکوی، دے وجه نه دسگریټ نوشی نه ځان ساتل پکار دی

(۸) په زړه باندے چربی وغیره امراض (۱/۷) چند زیات۔

۳ - ددے مطلب دادے چه په غور اوزړه باندے دچربی خوریدلو مرض په تنباکو نوشانو کښه په نسبت دغیر تنباکو نوشانو اویا (۷۰) فیصده زیات دے۔

اودلاړو دنالیء په پرده اوپه نظام تنفس کښه سوزش التهاب پنځه (۵) فیصده دے۔

دپیپرو سرطان کوم سرطان چه دنورو تمامو اقسامو نه زیات خوریدونکے او عام دے، نو ددے ښکار کیدونکی احتمال دغیر تنباکو نوشانو په نسبت په تنباکو نوشانو کښه هزار (۱۰۰۰) فیصد زیات دے۔

(ماخوذ از مجله: الحضارة، دولسم کال عدد ۳ و ۴ ص (۱۵۸)

بحواله: تربية الاولاد فى الاسلام للشيخ عبد الله ناصح العلوان)

د ښل (نری مرض) د تدارک او ختمولو په سلسله کښه

قائم شوی د شام دملك یومے کمیټیء یوه بیان جاز

کړیدے په هغه کښه ئے لیکلی دی چه:

دکلونو دتحقیق اود علمي بحث ومباحثه نه دالاندین

خبرمے ثابتے شویدی چه کله یو کس سگریټ څښی

نوهغه لوگے اویاسی اودهمدے لوگی نه هغه نوی (۱)

او دخپل صحت د حفاظت دپاره ددې نه بچ كيدل انتهائي ضروري دي۔

(بحواله: تربية الاولاد في الاسلام)۔

يو شاعر څه بڼه وئيلي:

تبا كوش راسين سياه است

اگر باور ننداري نشه گواه است

دغه شان ډاکټر دانيال، ايچ، کرس چه په (واشتن) ښار په کښه د عصبی امراضو متخصص دې په خپل کتاب: (التدخين في نظر الطبيب) چه الزهره عربي ته ترجمه کړې (ص: ۳۲) کښه ديو عنوان: في التبغ تسعة وعشرون نوعاً من السم لاندې ليکي:

ويتضح من ذلك ان دخان التبغ يحتوى على مالا يقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم، وان كلاً منها له مفعول قاتل. يعنى: سگريټ، چيلم کښه تقريباً نولس (۱۹) قسمه زهريلي مواد دي، چه په دې کښه هريو په قتل کښه خپل پوره کردار ادا کوي۔

دغه شان علي طنطاوي په خپله فتاوى ص (۱۱۷) کښه ليکي:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم

وخبرة على ان الدخان مؤكد الضرر، معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربتة.

(په دې خبره ټولو مسلمانان او غير مسلم ټول متفق دي چالره چه علم او پوهه وي چه: سگريټ، چيلم سخت ضرر څيزونه دي چه فائده ئه نشته، او مصلحت په دې کښه دې چه ددې نه منع او کړې شي، او ددې سره جگړه او کړې شي)۔

د سعودي عرب (عرب نيوز) په ورځ پانړه کښه د دينياتو صفحه د (Islam inprospective) (اسلام ان پراس پيکټيو)

په عنوان سره د عادل اصلاحي دادارت لاندې شائع کيږي او دا صفحه (رابطه) مياشتنه مجله (بينکاک، کراچي) په اردو کښه د (دين کاراسته) په عنوان سره خورېږي، چه ددې ورځپاڼې ټول سوالات کليم چغتائي په يو کتابي شکل کښه راجمع کړيدي او ددې نوم دې (اسلامي طرز فکر)۔

ددې کتاب په (۱۹۱/۲) صفحه کښه دي:

د ښاکو په لوگي کښه (۵۰۰) داسه مرکبات پيدا کيږي چه ډيرزيات نقصان ورکونکي دي۔

چنانچه داد تعجب خبره نه ده چه يواځې تمباکونه د پيپرو

سرطان جوړشی اودا حقیقت دمه چه دیپیرو (۹۰) فیصد
سرطان دتمباکو دوجے نه پیدا کیږی۔

دغه شان تمباکو نور ډیر اقسام دسرطان پیدا کوی، مثلاً:
دشونډو سرطان، دورو سرطان، دحلق سرطان، اوپه زنانو
کښه درحم سرطان۔

تمباکو دساه په نالو کښه دپرسوب اود ساه په اخستلو
کښه درکاوت باعث هم جوړیږی، دغه شان دا دزړه د
مرضونو سبب هم جوړیږی۔

داورخ پانړه په خپله صفحه :

(Islam inprospective) کښه داخبره زیاتوی :

دده تمباکو اثرات اواضرار صرف دتمباکو خښونکو
پورے محدود نه دی بلکه دتمباکو خښونکی لوگے دنور
خلقو دپاره هم خطرہ وی، او هغه هم دده مرضونو سبب
جوړیږی۔

دغه شان داورخ پانړه لیکي :

که ته دسگریټو، چیلمو داضرارو فھرست چه دا کوم قسم
مرضونه پیدا کوی، او گورے نو تاته به داخبره بالکل
یقینی معلومه شی چه :

[سگریټ وژل کوی]

په کتاب مجموعه الرسائل عن التدخين ، تالیف مجموعه
من العلماء تحت اشراف ادارة البحوث العلمية والافتاء
والدعوة والارشاد) کښه لیکي :

دسگریټو او چیلم او نورو مخدراتو خښونکو په لسو کښه
دره اویاخلور دتمباکو خښلو دوجے نه مړه کیږی۔

دغه شان یو سگریټ دانسان پنخ نیم منته عمر کموی او
یوخوان چه دورخے شل سگریټه خښی نو دده دخوانی په
عمر کښه به دده د عمر نه (۵) کاله کمه وی۔

(اوگوره ص : ۷۰)۔

دغه شان هغوی لیکلی دی چه په دنیا کښه په لکونو
خلق دسگریټو او چیلمو دوجے نه مړه کیږی۔

دارنگ یوه مجله عدد نومبر، دسمبر سنه (۱۹۷۸) چه د:
Past Graduate Doctor نوم یادیري دده داضرارو

تفصیل شته دمه۔

دده نقصانات نور ډیر علماؤ او ډاکټرانو ذکر کړیدی
لیکن زه په دمه باندې اکتفاء کوم، العاقل تکفیه الاشاره۔

۲- دویم قسم : مالی قنوان :

سگریټو، چیلم او نسوارو والا دورخے ډیرے روپیء خرچ
کوی په دغه فضولتیا باندې۔

د سگریټ، چیلم او نسوارو شرعی حکم

هر کله چه د سگریټو، چیلمو او نسوارو صحی اودنیوی نقصانات تاسو ته معلوم شو، چه دخومره زیاتو امراضو سبب جوړیږي او په دې باندې زمونږ خومره مالونه خرچ کیږي، د شریعت حکم په دې باره کښه څه دې قال الله تعالی:

﴿ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث﴾ الاعراف ۱۵۷ -
(حلالوی دوی له پاک خیزونه او حراموی په دوی باندې خبیث خیزونه).

سگریټ، چیلم او نسوار د اتول خبیث خیزونه دی اود اتول د خبیث د تعریف لاندې راځي -
خصوصاً نسوار خو د چرگو د گندگي سره صورتاً او وصفاً دواړه مشابهت لري -

نسواریان دې دانه وائی چه زمونږ دخله نه خو بوئ نه ځي، صاحبانو! گونگت د گندی په پوهیږي؟
د گندگي بوئ هغه څوك محسوسوی چه هغه د گندگي سره کار نه لري -

صرف په پاکستان کښه په ملیونو داسه خلق شته ده چه هغوی نسوار، سگریټ او چیلم منشیات څښي، دغه شان افغانان هم په لکهونو انسانان ددې لعنت په نشه اخته دی، باقی دنیا لا خو پریږده!

آیا هره ورځ چه په لکهونو، کروړونو روپي په دې گندونو ورکول کیږي داسراسر اسراف او بذر نه دې!

که دغه روپي په مسکینانو یا د اسلام په خدمت کښه لیگیدل نو په کال کښه هر ملک کښه به په زرگونو انسانان د سوال او گداگری نه خلاصیدل!

دغه شان (hexagon) مجله په کال (۱۹۷۸) جلد (۱)

عدد (۳) کښه لیکي چه:

د تمباکو شرکتونه دورځي دهر انسان دپاره خومره چه په زمکه اوسپیږي دوه سگریټه تیاروی -

(بحواله: مجموعه رسائل عن التدخين ص ۶۹) -

زه په قسم سره وایم چه د نسواری دخله نه دومره سوړ او گنده بوئے خي چه د انسان زړه مرئ ته رارسوی، الله تعالی دے د نسواریانو د بنځو چاره او کړی!

هغه به شاذ او نادر وی چه نسوار هم کوی اود خوله نه ئے بوئے هم نه خي، دابه لاشوک وی!

دغه شان الله رب العزت فرمائی:

﴿ولا تلقوا بأيديكم الى التهلكة﴾

(خان دخپله لاسه دهلاکت کندے ته مه غورزوئ)

بل خائے ارشاد دے:

﴿ولا تقتلوا انفسكم﴾

ترجمه: خپل ځانونه مه وژنئ!

اودخپل ځان وژل دا هم دی چه داسه ضرری خيزونه استعمالوی چه هغه دمرگ سبب شی۔

او د عصر حاضر ډاکټرانو دا ثابته کړیده چه په تمباکو کښه (۵۰۰) مرکبات داسه شته چه هغه سخت ضرری دی۔

دغه شان په سگریټو کښه چه کوم زهریله مواد دی مثلاً نیکوتین: ددے په باره کښه یو مسلمان ډاکټر چه په

لندن کښه دطبیبانو دملکی کلیه رکن دے وائی:

نیکوتین دومره خطرناک زهرجن شی دے چه دیو تکړه ځوان دمرگ دپاره دهغه یو ملی گرام (m g) کافی دے چه دهغه رگ کښه داخل کړے شی، اوسره ددے نه یو سگریټ هم ددینه خالی نه دے په هر سگریټ کښه دیو نه تر دره ملی گرامو پورے نیکوتین وی۔

(اوگوره: رسائل الجزائری (۵۳۴/۲) الواعظ بالمسجد النبوی، مجموعة رسائل عن التدخين، موارد الظمان (۱۸۶/۵)۔

دغه شان مخکښه چه ددے دضررونه ذکر شو، نو اوس ددے استعمال خپل ځان وژل نه دی!

ددے استعمال ځان دهلاکت کندے ته غورزول نه دی!

رسول الله ﷺ فرمائیلی دی:

لاضرر ولا ضرار

نه خپل ځان ته ضرر رسول جازز نه دی، نه بل چاته۔

مونږ داخپل نفسونه په الله رب العزت باندے خرڅ کړی دی۔

﴿ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة﴾

دسواریو، سگریټو او چیلیم دتحریم بله وجه داده:

چه په دے کښه اسراف دے او اسراف په شریعت کښه حرام دے۔

دغه شان داخيزونه د فائدې نه خالی دی بلکه خالص ضرر دے لکه مخکېنې بار بار ذکر شو۔

او الله رب العزت اسراف حرام کرے او مونږ ته ئے خبر راکرے چه الله اسراف کونکو سره مينه نه کوی لکه ارشاد دے:

﴿ولا تسرفوا انه لا يحب المرففين﴾

(اسراف مکوی بیشکه الله مينه نکوی د اسراف کونکو سره)

دارنگ الله تعالی فرمائی:

﴿ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين﴾

(اسراف کونکی دشيطانانو رونه دی)۔

د تبذير تشريح دابن مسعود نه داسے نقل ده:

هو انفاق المال في غير حقه

(تبذير دے ته وائی چه بے حايه مال خرچ کرے شی)۔

او ابن عباس فرمائی:

انفاق المال في غير منفعة

(مال په داسے حائے کبې لگول چه هيڅ فائده نکوی)۔

مجاهد فرمائی:

لو انفق ماله كله في الحق ما كان تبذيرا

(که انسان خپل ټول مال په حق کبې خرچ کرې، نو دابه تبذير نه شمار لے کيږي)۔

(او گوره: موارد الظمان لدروس الزمان: (۱۸۷/۵)۔

محترموا!

دخپل حآن نه دشيطان رونه جوړول حرام دی، آیا تاسے

داغواړئ چه دالله تعالی دمینه نه بے برخه پاته شی!

علماء کرامو ليکلی دی: چه په صغیره گناه باندے اصرار

او هميش والے کول دے نه کبیره گناه جوړيږي، او اصرار

على الكبيرة انسان کفر طرفته رسوي۔

(اعاذنا الله وایاکم عنه)۔

د سگریټ، نسوار او چیلیم اخستل خرڅول حرام دی

ځکه مخکنې ذکر شو چه داټول خيزونه حرام او خبیث
دی او دحرام خيزونو خرڅول هم حرام وی-
۱ - قال الله تعالی :

﴿ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان﴾

(اویوبیل سره دگناه اوزیاتی په کارونو کنبه مدد مه کوی)
اوددې په اخستلو، خرڅولو کنبه په گناه مدد راکوی-
۲ - حدیث شریف کنبه دی :
ان الذی حرم شربها حرم بیعها

یعنی : هغه ذات چه ددې (شرابو) خبیل ئه حرام کړیدی
نو ددې اخستل خرڅول ئه هم حرام کړیدی-
(مسند احمد (۲۴۴/۴) نسائی (۲۳۰/۲).

معلومه شوه چه دیو شی استعمال حرام وی دهنه
اخستل خرڅول هم حرام وی-
۳ - بل حدیث کنبه دی :

ان الله اذا حرم علی قوم اكل شیء حرم علیهم ثمنه.
یعنی : الله چه کله په یو قوم باندې دیو خیز خوراک حرام
کړی نو دهنه قیمت (روپی، پیسه) پرې هم حراموی-
(مسند احمد : ۲۴۷/۱)، ابوداود (۱۳۷/۲).

۴ - بل حدیث کنبه دی :

ان الله اذا حرم شیئا حرم ثمنه.

(الله چه کله یو شیء حرام کړی دهنه قیمت هم حراموی)-
(رواه ابن ابی شیبه عن ابن عباس^{رض}).

(الوگوره : فتاوی الاسلامیه (۱۷۷/۲)، فتاوی اللجنة (۵۵ - ۶۳)،
فتاوی ثنائیه (۱۱۶/۲)، فتاوی الدین الخالص تفصیلاً (۱۵/۳)
شیخنا ابی محمد امین الله حفظه الله، الفقه علی المذاهب الاربعه
(۳۹/۵)، الفتاوی السعديّة ص (۶۱۵)-

په دے حقله د علماؤ نظر

دلته زه د علماؤ داقوالو تفصيل نکوم، صرف د الازهر د علماؤ فتوی دغه شان

په تاریخ (۲۷) جمادی الاولی (۱۴۰۲ هـ) موافق (۱۹۸۲) مارچ کنبه دمسكراتو اومخدراتو دمخ نیوی دپاره په مدینه طیبه کنبه د علماؤ اسلامی عالمی کانفرس اوشو چه درے ورخے ئے دوام لرلو، ددغه موادو داستعمال په باره کنبه رائے ورکړې شوې.

اول : د جامعة الازهر د علماؤ فتوی :

ډاکټر خياط چه د عالمی صحی ادارے دمشرقی بحیرہ روم علاقائی دفتر ډائریکټر دے، هغه د تمباکو خکلو اود تمباکو د عمومی استعمال په باره کنبه د جامعة الازهر د علماؤ نه فتوی اوغوبسته، او هغوی ته ئے د تمباکو د استعمال اود تمباکو خنبلو اثرات د جدید سائنسی تحقیق نتایج هم پیش کړل.

جامعة الازهر دا تحقیق دخپلو لسو محققینو علماؤ مخه ته وړاندے کړل اود هریو نه ئے په دے باره کنبه فتوی

اوغوبسته.

دے لسو وارو علماؤ دامتفقه فتوی ورکړه چه اسلام د تمباکو داستعمال ممانعت کوی.

په دے لسو علماؤ کنبه د (۸) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو خنبل حرام دی.

اود (۲) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو خنبلو حد دمکروه تحریمی نه تر حرامو پورے دے.

(ماخوذ از : عرب نیوز، ددینیانو صفحه، بحواله اسلامی طرز فکر (۱۹۲/۲) اردو ترجمه : کلیم چغتائی).

دغه شان مدینه طیبه کنبه په کال (۱۴۰۲ هـ) موافق

(۱۹۸۱) کنبه دمشرانو علماؤ یو عالمی کانفرس جوړ

کړه شو چه دے کانفرس درے ورخے دوام لرلو (۲۷) نه تر

(۳۰) جمادی الاولی پورے، اوپه هغه کنبه دا لاندینیئ

فیصله اوکړې شوه :

واصدر قراراً بالاجماع بتحریم تعاطی التبغ بای شکل من شکل استعماله مضغاً وسعوطاً وتدخيناً، وافتوا ايضاً بحرمة راعته والا تجار به.

په دے فیصله اوشوه چه د تمباکو استعمال په هر شکل

کنبه چه وی دچیلیم په شکل وی یا سگریټو یا هسه ژویل

دی داتول حرام دی، دغه شان ددے کرکیله اوتجارت کول

هم حرام دی۔

(مجموعه رسائل عن التدخين ص (۴۱) تالیف مجموعہ من العلماء)، ناشر: ادارة البحوث العلمية والافتاء.

علامه ابن باز مفتی الدیار السعودیہ فرمائی:

التدخين من المحرمات المضرة بالدين والدنيا والصحة.
(الفتاوى الاسلامية (۲/۲۷۷).

(سگریټ، چیلم دهغه حرامو خيزونو نه دی چه دین، دنیا

اوصحت ته ضرر رسوی)۔

دغه شان فرمائی:

الدخان من الاشياء الضارة والخبيثة، وقد اجمع العارفون به من الاطباء وغيرهم على انه مضر بالصحة خبيث العاقبة خبيث الرائحة. (الفتاوى الاسلامية: ۲/۲۷۷).

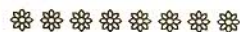
(سگریټ، چیلم دهغه خيزونه نه دی چه خبيث هم دی او انسال

ته ضرر هم ورکوی، اوکوم طبيبان وغيره چه په دے باندے پوهه دی دهغوی ټولو په دے خبره اتفاق دے چه داصحت له ضرر ورکوی، انجام ئے خبيث دے، بوئ ئے قبيح دے)۔

اوس دمجوزينو دلائل ذکر کيږي اودهغه جواب کوم چه

مولانا عمر شريف صاحب هم په يو اشتهار کبنے ذکر کړي

سره د بعضے زيادت نه۔

د مجوزينو دلائل

بعضے صاحبان داگمان کوي چه دافيونو کرکيله اودهغه دتجارت جواز په (احسن الفتاوى) اود نيو ټاون اونورو مدرسو په فتاواؤ کبنے موجود دے نو لهذا داهم دجواز دليل دے:

الجواب: ولا حول ولا قوة الا بالله:

۱ - شايد دا صاحبان دلائل شرعيه نه پيژني، گنې داسے

استدلال به ئے کله هم نه وے نيولے۔

خکه دلائل شرعيه خلور دی:

(۱) کتاب الله

(۲) سنت رسول ﷺ

(۳) اجماع امت

(۴) قياس (صحيح) صرف دمجتهد دپاره۔

اوپه احسن الفتاوى اونورو فتاواو کبنے ددے دلائلو نه

پوهم نشته۔

۲ - په دے فتاواؤ کبنے ئے دليل نه دے ذکر کړے اوقانون

دای چه دکومو مسائلو دپاره دادله شرعيو نه ماخذ نه وی

هغه به مردود وی۔

علامه عبد الحی الکهنوی فرمائی :

قال علی القاری : قال امامنا ای ابو حنیفة :

لا یحل لاحد ان یأخذ بقولنا ما لم یعلم (یعرف) ماخذه من
الکتاب والسنة واجماع الامة والقیاس الجلی فی المسئلة۔
(النافع الکبیر ص (۱۸) مجموعة الرسائل (۲۸/۱)۔

(ملا علی قاری فرمائی : امام ابو حنیفة فرمائی :

هیچا دپاره داجائز نه دی چه زما په خبره باندے عمل وکړی
ترخو چه ورته دامعلومه نه شی چه ددے مسئلے ماخذ دکتاب
الله، سنت رسول، اجماع امت اوبنکاره قیاس نه معلوم
نشی)۔

زۀ وایم : چه امامانو خو هریو خپله غاړه خلاصه کړیده
اوفرمائیلی ئے دی چه : هیچاله داجائز نه دی چه زمونږ په
خبره ے دلیله عمل وکړی۔

ددے زیات تحقیق زمونږ د شیخ ابو محمد امین الله
حفظه الله په فتاوی کښے کتلے شی۔

دغه شان د تقلید ے دلیله خبرو منل چه کوم نقصانات
دین کښے پیدا کړیدی نو ددے نقصاناتو خو اول اول رب
العالمین ډیر بنه خبر دے اویا روسته ددین اهل حق علماء

اوکه تاسے د تقلیدنه اوددے خبرے چه ے دلیله خبره منل
دین ته خومره نقصان رسوی معلومول غواری نو د فقیه
العصر شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله کتاب : (د تقلید
حقیقت) مطالعه کړی چه ډیر فائده مند کتاب دے۔

۳ - نن صبا دهغه فتوو هیخ اعتبار نشته چه په هغه
باندے ئے دلیل نه وی پیش کړے۔

علامه شامی لیکي :

واعلم ان ههنا قاعدة مقررة وهی ان المسائل الفقهية ان كانت
ماخذها معلوماً مشهوراً من الكتاب والسنة والاجماع فلا نزاع فيها لاحد
والا فان كانت اجتهادية ينظر ان نقلها مجتهد و اثبت نقله
نكذلك والا فان كان ينقل من قبل نفسه او من مقدم آخر او اطلق
فان كان بين دليلاً شرعياً فلا كلام والا ينظر فان وافق الاصول
والكتب المعتمدة يجوز ان يعمل به وينبغي للعلماء ان يطلب عليه
الدليل وان خالف ما ذكر فلا يلتفت اليه فقد صرحوا ان المقلد ان افترى
بالنقل عن المعتمرات فلا ينظر الي فتواه۔

د علامه شامی ددے خبرے حاصل دادے چه د مقلد
فتوی دخبرے هیخ اعتبار نشته ترخو چه په خپله فتوی
باندے دلیل شرعی پیش نه کړی۔ دا حنافو د اصولو مطابق
مجازینو دفتوو هیخ اعتبار نشته۔

۴ - د متاخرينو فتوى او قول چه دليل نه ماخوځ نه وى نو ددې حکم رد کول دى -

و حکمه الطرح والجرح. (النافع الكبير ص (۱۹)

۵ - په دې فتوو کښې چه د تحليل کوم علت بيان شوى دې چه افیون نن صبا دوايانو کښې استعمالیږي نو دا علت او وجه د تحليل صحيح نه ده -

اولاً : افیون په اجماع سره حرام دى او مخکښې ذکر شو چه په حرامو شيانو سره دوائى کول حرام دى -

ثانياً : په افیونو علاج کول په اضطرارى حالت کښې مباح دى، او يوشه چه په اضطرارى حالت کښې مباح شى نو دا په عامو حالاتو کښې دجواز دليل نه وى -

او که چرې په حرامو خيزونو سره دوائى کول په حالت د اضطرار کښې علت شى دپاره دجواز داخستلو او خرڅولو او کرکيلې دافيونو نو بيا خو د شرابو کارو بار هم جائز کيدل پکار دى ځکه احناف علماء وئيلي دى چه که يو سړى ته سخت مرض ورپيښ وى او يو پوهه طبيب ورته ووائى په ستا علاج په شرابو کښې دې، نو ده له شرابو استعمالول جائز دى - (اوگوره: كفايه المفتى (۱۱۲/۹) -

دغه شان عالمگيريه کښې دى :

يجوز للعليل شرب البول والدم واكل الميتة للتداوى اذا اخبره طبيب حاذق.

(بحواله كفاية المفتى (۱۴۵/۹) و كذا فى الشامية (۲/۲۴۹).

ثالثاً : که چرې دافيونو د حلال والى علت داشى چه داپه دوايانو کښې استعمالیږي، نو بيا خو دا علت په شرابو، وينه او مرداره کښې هم ملاویږي، نو بيا به په عامو حالاتو کښې دهغه حکم څنگه وى؟

۶ - د (نيو ټاون) والا فتوى غلط او خطاء ځکه ده چه په هغه فتاوى کښې مفتى صاحب ليکلى دى :

افیون چه داندازې دسکر نه کم وى په دوائى کښې ئے استعمالول جائز دى، اود سکر (نشے) داندازې نه چه زیات وى بيائے استعمالول ناجائز دى -

حالانکه په مسکراتو (نشه آور خيزونو) کښې دا تقسيم کول د صحيح احاديثو نه خلاف دى کوم چه مخکښې ذکر شو، چه رسول الله ﷺ فرمائى :
(ما سکر کثيره فقليله حرام)

(دکوم خيز چه ډيرې اندازې استعمالولو سره نشه را ولى، دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دى) -

دارنگ دافتوى د اصول فقه حنفى نه هم خلاف ده،

حکمه دامام محمد په نيز لکه څنگه چه دنشه آورو
خيزونو ډيره حصه حرامه ده، دغه شان دهغه کمه حصه
هم حرامه ده۔

او د احنافو په نيز فتوی هم دامام محمد په خبره ده لکه
دده تفصيل مخکې تير شو۔ لهدا دا فتوی غلطه او
بنیاده ده۔

دغه شان دنيو تاون په فتوی کې دى :

دافيونو کرکيله اودهغه اخستل خرخول جائز دى۔

بيا دده دليل ذکر کوى او فرمائى : لکه شامى کې دى :
وصح بيع غير الخمر، صحة بيع الحشيشة والافيون قلت :
وسئل ابن نجيم بيع الحشيشة فكتب لا يجوز فيحمل ان
مراده بعدم الجواز عدم الحل۔

نو دده يو څو جوابه دى :

اولاً : په دې غور کول پکار دى چه مفتى صاحب چه
کوم دليل ذکر کړيدې دا ددلا ئلو شرعيه ؤ نه دې او که نه ؟

ثانياً : ددرمختار مصنف وائى : چه دا حرام دى او دليل ئ
حديث در رسول الله ﷺ پيش کړې چه رسول الله ﷺ دده

نه منع کړيدې۔ ليکن شامى دده حاشيه ده، او هغه کې
جواز ته اشاره ده، خوپه دې خبره نه دليل شته نه بل څه

عقلی خبره۔

اودا اوسنى حنفى مفتيان صاحبان متن پريږدى اوپه
حاشيو پسه روان دى، حال دا چه د احنافو په نيز نزد عبرت
متن لره دې په مقابل د حاشيه كې، لکه خپله ردالمحتار
(۳۱۷/۴) كې دى۔ او دانه دې مگر تقليد دمقلد دې چه
هغه مقلد ابن عابدين شامى دې۔ فاعتبروا يا اولي الابصار

!!

ثالثاً : که مفتى صاحب دده عبارت ترجمه په اردو يا
پښتو کې وې نو شايد سوال کونكى ته به په خپله
معلومه شومې وه چه دافيونو کرل حرام دى، حلال نه دى۔
اوس اول دده عبارت ترجمه واورئ :

سيوا د شرابو نه دنورو (نشه آورو) خيزونو اخستل
خرخول صحيح دى له دې وجه نه دبهنگو اوافيونو
خرخول او اخستل جائز دى، زه وایم چه دابن نجيم نه
دبهنگو او افیونو اخستلو خرخولو متعلق تپوس اوشو
نو هغه جواب ورکړو : دانه دى جائز، مصنف وائى : چه
دابن نجيم مطلب عدم جواز نه عدم حل دې۔

نو مصنف په صفا الفاظو سره ووئيل چه دافيونو تجارت
نه دې حلال، ليکن :

دنيو ټاون دمفتی صاحب نظر په دے الفاظو نه دے لگيدلے۔

دغه شان علامه شامی دافيونو او چرسو اخستل او خرڅول مکروه تحریمی گنرلی دی لکه هغه فرمائی:

ثم ان البيع وان صح لکن يکره. (شاميه: ۵/۳۲۳).

يعنے: دافيونو او نورو نشه آورو خيزونو اخستل خرڅول اگرکه صحيح دی لیکن مکروه تحریمی خامخا دی۔

دغه علامه شامی په همدغه صفحه کښه فرمائی:

و ذکر ابن شحنة انه يؤدب بائعها

يعنے: ابن شحنة ذکر کړیدی چه ددے خيزونو خرڅونکی له به ادب ورکولے شی۔

تنبیه: فقه حنفی کښه چه مکروه مطلقاً ذکر شی نو ددينه حرام مراد وی لکه په بحر الرائق (۱/۱۳۱) کښه دی:

واعلم ان المکره اذا اطلق فی کلامهم فالمراد منه التحریم الا ان ينص علی کراهية التنزيه.

پياروسته فرمائی:

قال ابو يوسف لابی حنيفه رحمه الله: اذا قلت شی اکره فما رأيك قال: التحريم.

دبحر الرائق عبارت علامه شامی هم نقل کړيدے۔

(اوگوره: ردالمحتار (۱/۲۲۴)۔

جلال الدين الخورزی حنفی هدايه په شرحه کښه هم دا ويلى دی۔ (الكفايه شرح الهدايه (۸/۴۴۰)۔

سرفراز خان صفدر صاحب په راه سنت ص (۲۵۹) کښه ليکلی دی چه مطلق مکروه دامام ابو حنيفه اونورو سلفو صالحينو په اصطلاح کښه ددے اطلاق په مکروه تحریمی کيږی۔

دغه شان داخبره مشهور محدث، مفسر او فقيه علامه نواب صديق حسن خان قنوجی هم دابن قيم په حواله ذکر کړيده چه: دسلفو په اصطلاح کښه حرام مراد وی۔

(اوگوره: الدليل الطالب ص (۲/۵۰۲) لصديق حسن خان)۔

علامه شامی ددے تفصيل نه روسته فرمائی:

والفتوى على قول محمد، وهو قول الثلاثة لقوله عليه السلام: كل مسكر خمر، وكل مسكر حرام رواه مسلم. وقوله عليه السلام: ما اسكر كثيره فقليله حرام (رواه احمد)۔

(شاميه: ۵/۲۲۳)۔

لکه مخکښه مونږ ذکر کړل چه دامام محمد په نیز دافيونو تجارت او زراعت (کرکيله) حرامه ده۔

۸- هرڅومره فتاوو نه چه دغه مجوزين استدلال کوی،

نو داټول مجتهدين نه دی۔ او علامه شامی فرمائی:

ولا عبرة بقول غير المجتهدين. (شاميه: ۳/۳۳۹).

(دمجتهدينو دقول نه علاوه دبل چا خبرے له هيڅ اعتبار نشته)۔

۹ - که چرے دنيو تاون والا فتوی په غور سره اوکتل شی

نو دهغه نه صفا دافيونو حرمت ثابتیږي ځکه په افیونو

چه علاج کولو چه کوم شرائط ذکر دی هغه شرائط بعينه

دشرابو په علاج کولو کبښه موجود دی، لکه فتوی

عالمگیری اونورو کتابونو کبښه دی:

ولو ان مريضاً اشار اليه الطبيب بشرب الخمر روى عن

جماعة من ائمة البلخ انه ينظر ان كان يعلم يقيناً انه يصلح

حله له تناول الخ.

دغه شان په عنايه اوکفايه المفتی (۱۱۲/۹) کبښه هم

شته۔

سره ددښه نه چه دشرابو تجارت بالا تفاق حرام دښه نود

افیونو جواز به څنگه راشی؟

۱۰ - په اکثر وفتو کبښه مفتیان حضرات په دلیل کبښه

احسن الفتاوی او کفايه المفتی ددلیل په طور ذکر کوی،

چه په دغه فتاواؤ کبښه دجواز خبره ذکر ده، لیکن دا دلیل

داصول افتاء خلاف دښه، ځکه دافتاء اصول دادی چه ددښه

کتابونو نه فتاوی ورکول صحیح نه دی چه په نوی

تصنيفاتو کبښه شمارل کیږي اود معتبرو کتابونو نه حواله

ئ ذکر کرې نه وی۔

و كذلك الكتب الحديثة التصنيف اذا لم يشتهر عنه وما فيها

من المنقول الى الكتب المشهورة.

(معين الاحكام ص (۳۲)، بحواله فتاوی دیوبند (۱۰۲/۱)۔

دغه شان دار العلوم حقانيه يوه فتوی درسال په شکل

شائع کړېده چه دمفتی غلام قادر تحقیق دښه او هغه کبښه

دادی چه:

مفتی کفایت الله په کفايه المفتی کبښه کومه حواله نه

ده پیش کرې اودهغه عبارت اوگوری چه نه ئه حدیث، نه

ئ دکوم مجتهد قول په دلیل کبښه پیش کرې، نودا صرف

دکفایت الله رائه ده۔ (ص: ۲۷)۔

دارنگ هغوی فتاوی دیوبند اونورو مجوزينو ته بڼه

جوابونه ورکړیدی۔

تنبیه: دا حانفو اقوال اودهغوی تفصیلات مونږ علی

سبیل الزام الخصم ذکر کړیدی، والا فلاحاجة الی قول احد

فی مقابلة قول الرسول صلى الله عليه وسلم۔

د مجوزينو د بعضه شبهاتو جوابونه

مجازين اکثر د عوامو خلقو مخکې د دليل پيش کوي چه د افیونو لفظ په قرآن او حدیث کې نشته نو له دې وجه نه دا حلال دی۔

نوددې اعتراض جواب ته حاجت نشته چه ذکرئ کریم، ځکه دا اعتراض په جهالت او حماقت باندې بناء دې، لیکن دعوامو د فائدې دپاره جواب ورکولې کېږي۔
په دې خبره ځان پوهه کول پکار دی چه اکثر مسائل کلیه دی جزئی مسائل ډیر کم دی۔

ددې جمله نه یو دا هم دې چه :

ان رسول الله ﷺ نهی عن کل ذی ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ دهر دارور درنده حیوان دخورلو نه منع فرمائیلې ده)۔

چنانچه گیدر، پړانگ، لیوه، شرمخ په دې کې داخل دی، دارنگ هغه فرمائی :

وعن کل ذی مخلب من الطیر

(منع فرمائیلې ده دهر پنجو والو مارغانو نه)۔

(کوم مارغان چه خپلو پنجو باندې بنکار کوي لکه باز، تپس، وغیره دې کېنې داخل دی)۔

که چرې دغه کلیاتو ته اونه کتل شي، نو پته نه لگي چه دغه مجوزين حضرات به گیدر، پړانگ، شرمخ په څه دليل باندې حرام گنړي۔ يا شاید په قرآن او حدیث کېنې دگیدر، شرمخ، اولیوه نوم نه ذکر کیدو په وجه باندې به ددوی په نیز باندې دغه حیوان هم حلال وی !!

که چرې گیدران اونور درندگان د شریعت دکلیات اوقواعد په وجه حرام گنړي نو شریعت دا قاعده کلیه هم بیان کړیده چه :

کل مسکر خمر، او کل مسکر حرام.

(هر نشه پیدا کونکې شې شراب دی او هر نشه پیدا کونکې شې حرام دې)۔

د تفصیل دپاره اوگوره : فتاوی ثنائیه (۱۱۴/۲) لمولانا ابو الوفاء رحمه الله امرتسری رحمه الله تعالی)۔

نو افیون ددې باوجود چه په نشه راوستو کېنې په هغه نشه ده۔ سره ددې چه محدثینو اوفقهاؤ په (کل مسکر) کېنې افیون شامل کړیدی لکه مخکېنې ذکر شو۔

بیم اعتراض :

مجازين وائی: که چرې دافيونو تجارت حلال نه وي نو په احسن الفتاوی او نورو فتاویو کښ به ئے دیته جائز نه وئیلے۔

جواب: دهر عالم فتوی دهغه ددلیل پورے اړه لری، که دلیل ئے قوی او بوخ وی نو فتوی به ئے معتبره وی او که نه وی نو بیا ورله اعتبار نشته، صرف دعالم فتوی چه ددلیل نه خالی وی واجب العمل نه وی۔

دریم اعتراض:

بعضے صاحبان وائی: که په حرامو سره تداوی کول جائز نه وي نو رسول الله ﷺ به عربینو ته داوښانو دمتيازو څښلو حکم نه کولے دعلاج دپاره۔

(عربینو یو څو کسان وو مدینه ته راغلل او مسلمانان شول، لیکن روسته مریضان شول، خیتے ئے خرابے شول، رسول الله ﷺ هغوی ته وفرمائیل: تاسے داوښانو دمتياز او پيئ (شوده) اوڅښئ لکه دا حدیث ترمذی وغیره نقل کړیدے۔

جواب: (۱) خپله دا حنافو علماؤ نه واوره:

په دے حدیث کښے چه کومه واقعه راغلے ده دا جزئی واقعه ده او حدیث: (لا تداووا) اوددے نه علاوه نور احادیث

عام او قانون کلی دی۔ او قاعده داده چه دلیل هغه پکار دے چه دقانون او قاعدے په شکل وی، او جزئی معامله خاص دلیل نشی جوړیدے لکه دا جواب مولانا محمد ابو الحسن په تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) کښے کړیدے۔

(۲) جواب: دا کوی چه دا خاص وه تر هغوی پورے۔

(او کوره: تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) فتح القدیر (۸۸/۱)۔

(۳) جواب دا کوی: چه ددے حدیث نه جواز دتداوی

الحرام معلومیري اود (لا تداووا بالحرام) او (ان الله لم

جعل الشفاء فيما حرم عليكم) اخرجه البيهقي وابن حبان:

النبي ﷺ نهی عن الدواء الخبيث) وغیره احادیثو نه منع

تداوی بالحرام معلومیري۔

و اصولی قانون دادے چه کله مبیح او محرم سره

تعارض شی نو ترجیح به محرم له وی۔

اجتمع المبیح والمحرم فالترجیح للمحرم۔

او کوره: اعلاء السنن (۲۹۸/۱)، القواعد الفقیهه ص (۵۵)

بانه والنظائر ص (۹۳)۔

دریم الزامی جواب:

مجازين حضرات ځانته دامام ابو حنیفه مقلدین وائی،

امام ابو حنیفه په نیز داوښ متيازے که ددوائی دپاره

وی اوکه دغیر دوائی دپاره وی جائز نه دی، نو تاسه ئه
څنگه جائز گنړئ!

(اوگوره: البحر الرائق (۲۹۵/۸) عالمگیریه، فتح القدير (۸۹/۱)).

شامیه (۱۶۵۴/۱) کنبه دی:

ولا يشرب بوله اصلاً لا للتداوی ولا لغيره عند ابی حنیفه

نوچه د امام ابو حنیفه په نیز ددې څښل جائز نشو نو
ستاسه به پدې باندې نور قیاسات څنگه صحیح شی!

چه دا خبره کوی چه: دمتیازو څښل جائز دی ددوائی دپاره
نو دا محرمات هم قیاساً جائز دی ددوائی دپاره!

دویم رد:

صاحبانو! په دې حدیث دعرنیینو باندې چه کله علماء

گرام دلیل نیسی په طهارت دبول دمایوکل لحمه باندې نو
تاسه ددې نه شپارس جوابونه کوی.

۱ - رسول الله ﷺ ته ددې وحی شوه وه-

لکه داخبره عینی شرح بخاری کنبه کړیده (۱۵۴/۲)، درس تجبیه خبره!

ترمذی (۲۹۱/۱) بحر الرائق (۱۱۵/۱).

۲ - دا حدیث خو تاسه منسوخ گنړئ چه حقیقت کنبه

منسوخ نه دې.

(اوگوره بحر الرائق (۱۱۴/۱) فتح القدير (۸۸/۱) كفاية علم
هامش فتح القدير (۸۹/۱) تنظيم الاشتات (۱۴۸/۱).

۳ - دا خاص دې تر هغوی پورې -
فتح القدير (۸۸/۱) تنظيم الاشتات (۲۴۷/۱).

نو اوس دلته څنگه دخپل مطلب دپاره دخاص نه عام
جوړوی! دمنسوخ نه غیر منسوخ جوړوی چه احکام ورنه
راوباسی.

په یو ځای کنبه وایی چه دا خاص دې اوپه دې ځای کنبه
مو عام جوړ کړو.

په هغه ځای کنبه چه کله طهارت دمایوکل لحمه خبره

راغله نو تاسو وائ: دا حدیث منسوخ دې، لکه مخکښې د
کتابونو حواله تیرې شوه، او چه کله دتداوی بالمحرمات

خبره راشی نو بیا دا منسوخ نه وی، بلکه مقلد نه مجتهد
جوړ شی !! او ددې نه حکم دتداوی بالمحرمات راوباسی!

تجبیه خبره!

درس گوراجانفرد باشد

ښه شان په دې ځای کنبه دامام ابو حنیفه خبره له
په اعتبار نه ورکوی.

تجبیه خبره ده، یو ځای کنبه هغه خاص وو، اوس عام

شو، يوځائے منسوخ وو، او دلته غير منسوخ شو، يوځائے مقلد وو او دلته مجتهد شو!! اوددے نه احکام دجواز د تدای بالمحرمات راوباسی۔

يوځائے کنبے دامام ابو حنیفہ خبره دکانړی کربنه گنړی، او چرته چه دپيسو خبره راغله، چه نن صبا په افیونو کنبے پیسے ډیرے دی نوبیا نه تقلید شته نه امام!

(تعس عبد الدینار وعبد الدرهم) !!

دورگی چھوڑ کرایک رنگ هو جاؤ

سراسر موم هو یا سنگ هو جاؤ

دده نه د تقلید سپیره توب معلومیري۔

اوکه څوک وائی چه **تقلید** تاوان نه کوی اود تقلید په

وجه یو کس د آیت او د حدیث غلط تاویل کونکے او

تحریف کونکے نه جوړپیری : نو هغه دده د الشیخ فقیه

العصر ابو محمد امین الله البشاوری حفظه الله تحقیقی

او علمي کتاب (د **تقلید حقیقت**) مطالعه کړی، چه د

مذکورہ دعوی د دلیل ورته وربنکاره شی !!

د افیونو او نورو نشه راوستونکو

خيزونو په روپو کنبے د زکوٰة حکم

ډیر خلق مونږ نه داتپوس کوی چه دافیونو په پیسو کنبے زکات شته، اوکه نه!

نو اول خو دا خبره زده کول پکار دی چه افیون په خضرواتو کنبے داخل دی، اود خضرواتو په باره کنبے د الله درسول ﷺ فرمان دده چه په دده کنبے زکات نشته!

زکات صرف په پنځو خيزونو کنبے واجب دده چه د زمکے نه راتو کیری :

(۱) غنم (۲) جوار (۳) اُرشے (۴) کجورے (۵) اوڅکے۔

دده نه علاوه دراجح قول مطابق په نورو خيزونو کنبے زکات نشته، بلکه دهغه په پیسو کنبے زکات دده چه کله

په هغه روپو باندے کال تیر شی، نو زکات به په کنبے لار کوی، اودا خبره په حدیث کنبے راغله۔

دویمه خبره داچه : په روپو افیونو وغیره کنبے چه کله

د باندے کال تیر شی زکات شته که نه؟

مثلاً يوسړی افیون خرڅ کړو او یو لک روپۍ ورنه اوشوې او په دغه روپو باندې کال تیر شو، نو اوس به ددې روپو زکات ورکوی، او که نه؟

نو ددې دوه صورتې دي:

۱ - که ددې نه مخکې د ده ته دامعلومات نه وو چه افیون کرل اودهغه خرڅول گناه ده، او یا داچه په یو عالم باندې دده اعتماد وو او هغه ورته فتوی ورکړې وه چه افیون کرل جائز دی، نو ده چه کوم مال جمع کړیدې دا مال دده دې اوزکات به هم ورکوی، لیکن دې نه پس به توبه اویاسی چه دا کار به زه نور نه کووم۔

۲ - دویم صورت دادې چه یو سړی ته دامعلومه وی چه افیون کرل گناه ده اود یو عالم دطرفه دقرآن اوحديث په رنرا کنبې ئې ددې دحرمت فتوی لیدلې او یا اوریدلې وی اویا هم افیون او یا نور نشه آور خیزونه خرڅوی اودهغه کرکيله کوی، صرف د یو ملاً په اوتو بوتو ځان خطا کوی، نو ددې سړی مال حرام دې په حرام مال کنبې زکات نشته۔

رسول الله ﷺ فرمائیلى دى:

ان الله طيب، لا يقبل الا طيب، وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين الحديث.

الله تعالى پاک ذات دې، نه قبلوی مگر پاک خيز (صدقه) او الله تعالى مومنانو ته دهغه خيز حکم کړې کوم ئې پیغمبرانو ته کړیدې، چه اے زما رسولانو! پاکیزه خیزونه خورئ او نیک عملونه کوی، (داحکم ئې لکه څنگه چه رسولانو ته کړیدې دغه شان ئې مومنانو ته هم کړیدې)۔

(رواه مسلم).

نو ددې حدیث نه معلومه شوه چه زکات په حرام مال کنبې نشته ځکه هغه الله رب العزت دسره قبلوی نه، نو لارکولو کنبې فائده څه شوه!!

دغه شان ترمذی شریف کنبې حدیث دې چه:

(الله رب العزت د حرام نه صدقه نه قبلوی)

نو هرکله چه په دې زکات نشته، نو اوس به په دې مال باندې څه کوی؟

نو مخکې تیر شو چه که ده ته پته نه وه چه دا کوم کسب زه کوم داحرام دې، نو دامال دده دې لیکن روسته به باکار نه کوی۔

او که چرې ده ته پته وه چه مثلاً افیون کرل حرام دی یائے تعلموا فتوی ئې لیدلې اوکتلې وی اویا هم دکار کوی،

آیا په حرام مال حج کیږي؟

داتپوس هم مونږ نه ډیر کیږي، نو زما ورونو!
خوک چه دحج غم کوی اویا ددے تپوس کوی، هغه له
پکاردی چه داتپوس اوکړی چه ماله د احرام مال
استعمالول جائز دی که نه!

په هغه دا واجب دی چه دا حرام مال دخانه لرمے کړی لکه
مخکنی تیر شو۔

اودا کس چه حج کوی د الله دویرمے دوجے نه ئے کوی، او
حج کول دالله حکم گنړی، نو دا کس دے داهم د الله حکم
اوگنړی چه دا حرام مال استعمالول ماله جائز نه دی! زما
حج کول په دے باندے نه قبلیری، زما مال چه حرام وی،
دعاگانے اونور عبادتونه به مے نه قبلیری۔

لکه حدیث شریف کنبے راخی:

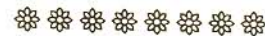
یو سرمے به وی، اوږد سفر به اوکړی، بیر سر، سپیره حالت
کنبے به وی، لاسونه به ئے پورته کړمے وی آسمان طرفته،
یارب! یارب! به کوی (دعاگانے به غواړی) حال دادمے چه
دده خوراک به حرام وی، خبناک به ئے حرام وی، جامه به ئے

نوددے مال نه چه کومے پیسے ده واخستلے هغه به ټول
صدقه کوی د فراغ الذمه په نیت باندے یعنی په دے نیت
باندے به ئے صدقه کړی چه الله رب العزت دده غاړه
خلاصه کړی، دثواب نیت به ددے حرام مال په صدقه
کولو کنبے نه کوی۔

(اوگوره: مفید العلوم ومبید الهموم ص (۲۲۹) الباب الثالث فی
احکام المال الحرام لزرکریا بن محمد القزوينی۔ زاد المعاد
(۷۷۸/۵) للامام ابن القيم، مجموعة الفتاوى لابن تيمية
(۴۱۲/۲۹)، الفتاوى الاسلامية (۴۰۲/۲) رد المحتار (۱۳۰/۴)،
۲۱۹)، والتفصیل فی فتاوی الدین الخالص، للشيخ ابي محمد امين
الله البشاورى حفظه الله)۔

اود یو کس چه ټول مال حرام وی په دے کنبے زکات
نشته۔

(اوگوره: فقه الزکات ص ۱۳۳/۱ للدكتور يوسف القرضاوى
فتاوى ديوبند (۴۹/۶) احسن الفتاوى (۲۹۳/۴) مجموعة الفتاوى
لعبد الحى اللكهنوى (۶۵۳/۱) فتاوى حقانيه)۔

حرامه وي، نو څنگه به دده دعا قبوله شي!

دغه معنه باندې (چه په حرام مال باندې حج نه كيږي) ډير احاديث راغلي دي۔

(اوگوره: فقه السنه: (۳۵۱/۱) جامع العلوم والحكم۔

ليکن: کله چه يو سر په حرام مال باندې حج اوکړي آيا دده حج اوشو اوکه نه؟ آيا دده ذمه فارغه شوه، که نه؟ په دې کسبه د علماء اختلاف دے:

۱۔ اکثر علماء وائي چه يو سر په حرام مال باندې حج اوکړي، نو فرض ئے ادا شو ليکن کوم ثواب چه الله رب العزت حاجي ته په حج کولو باندې ورکوي هغه ثواب دده ډياره نشته، کوم ثواب چه دحج مبرور دے هغه به دده نه كيږي۔

ځکه دحج مبرور يو شرط علماء دابيانوي چه په دې حج حلال مال خرچ کړے شوے وي، لکه مرعاه شرح مشکات (۳۰۵/۸) کسبه علامه مبارکفوري نقل کړيدی۔

اوددے مثال دادے چه رسول الله ﷺ فرمائيلي دي:

کومے زنانه نه چه خاوند ناراضه وي، دهغه مونخ نه قبليري، کوم غلام چه دخپل آقا نه اوتبستي، دهغه مونخ نه قبليري، کوم مونخ چه بغير دخشوع نه اوکړے شوي

هغه نه قبليري۔

دغه شان نور ډير روايات ددے متعلق راغلي دي۔

نوددے ټولو مطلب دادے چه الله تعالى په دې مونخ باندې دوي له ثواب نه ورکوي، اگرکه دے کسانو په دې صفت باندې مونخ اوکړو نودوي ته به په اعادې (مونخ راگرزولو) باندې حکم نه كيږي۔

او مونخ چه حج کوو، نو دثواب ډياره ئے کوو چه الله رب العزت زمونږ گناهونه معاف کړي، اوزمونږ ثواب اوشي، صرف دفراغ الذمه نيت خونه وي۔

دے وجه نه دامام مالک نه چا سوال اوکړو چه که يو سر په دغلا په روپو باندې واده اوکړي، نو آيا داد زنا سره مشابهت لري؟

نوهغوي ورته اوفرمائيل:

اي والذي لا اله الا هو

يعنے: آو! قسم په هغه ذات چه دهغه نه سيوا بل څوک حقدار دبنديگي نشته (داد زنا سره مشابهت لري)۔

(اوگوره: مرعات شرح مشکاة (۳۰۵/۸) للعلامه ابو الحسن

عبيد الله المبارکفوري "تفصيلاً، فتاوى اللجنة (۴۳/۱۱)،

مجموعه الفتاوى لشيخ الاسلام ابن تيميه (۸۹/۲۱)

(۳۰۳/۲۶) ردالمحتار (۱۴۰/۲) كفايه المفتى (۳۲۹/۴)۔

او ددے مثال علماؤ دا هم ورکړم څه :

يو کس په حرامو اوبو باندې اودس اوکړي نو اودس خو اوشو، ليکن گنهگار دے، الله رب العزت په دے اودس باندې ده له ثواب نه ورکوي۔

يا يو سرې دغصب په زمکه مونځ کوي، نو فرض خو ادا شو ليکن دثواب طمع دے نه کوي۔

۲ - دويم قول دعلماؤ دادے څه :

په حرام مال باندې حج نه کيږي، اودا قول دامام احمد نه نقل دے لکه مرعات (۳۰۷/۸) کښې علامه مبارکفوري نقل کړيدے۔

دغه شان فتاویٰ نذيريه (۱۲۳/۲) کښې علامه سيد نذير حسين دهلوی فرمائي :

حرام مال سے حج کرنا درست نہیں

(حرام مال سره حج کول صحيح نه دی)۔

دغه شان نورو علماؤ هم وئيلي دي۔

(اوگوره : جديد فقهي مسائل، فقه السنه وغيرهما)۔

تطبيق اور اراجح قول په دے کښې دادے څه

چاسره حرام مال وی نو په ده حج فرض نه دے، اوکه چا ورباندې اوکړو نو دحج څه کوم اجر او ثواب دے، الله رب العزت هغه ده ته نه ورکوي، البته د فرضيت ذمه دده ساقطه شوه، دعهده فرضيت نه اووتلو۔

نو په حرام مال باندې حج کول نه دي پکار، ځکه حج خو ددې دپاره کيږي څه انسان الله ته ځان نزدې کړي، د الله رضا حاصله کړي، د انسان گناهونه ورباندې ورژيږي، صرف ددې دپاره خونه وی څه تاته خلق حاجي صاحب روائي۔

اوکه چا ورباندې اوکړو نو دنيا کښې خو به ورته حاجي صاحب او وئيل شي، ليکن آخرت کښې دے د حج د ثواب اميد نه کوي۔

ان الله طيب، لا يقبل الا طيبا.

الله تعالیٰ پاک ذات دے، صرف پاکيزه خيزونه قبلوي !!

په آخر کين:

بعضه خلق داخبره کوی چه افیون مونږ ځکه کرو، سگریټ، نسوار ځکه استعمالوو چه فلانے عالم، فلانے مولوی صاحب په خپله داکار کوی، یا هغه ورته جائز وائی، اوپه دے خبره ځان خطا کوی۔

محترموا!

دالله جل جلاله نه ویره پکار ده، په دے خبره ځان پوهه کول پکار دی چه دعالم په خبره یا عمل باندے یو شه نه حلالیږی، که هغه هرڅومره غټ عالم ولے نه وی!

اوکه دیته اوکتل شی، نو بیاخو ډیر داسے خیزونه شته دے چه قرآن او حدیث کنبے حرام دی او بعضه علماء ورته جائز وائی، تورتہ سپین، اوسپین ته تور وائی مثلاً:

۱- چا ډمتوب ته دقوالی نوم ورکړو، اوساز باجے، ربابونه اوری اودیته جائز لا څه کومے دثواب کاروائی، والعیاذ بالله!

اود رسول الله ﷺ ددے قول مصداق اوگرځیدل چه زما امت کنبے به داسے خلق راشی چه دتینگ ټکور سامان به جائز گنږی۔

۲- چاشرک ته دکرامت، کشف اود اولیاء دعتز نومونه

ورکړو، کاریه دشرک کوی نوم به ورباندے داولیاء دتعظیم گدی۔

دعومے دغیبو کوی، نوم ئے دکشف، کرامت ورکړو۔

۳- چا د حربی کافرانو قتل حرام اود هغوی سره جنگ بغاوت او گنږلو، او حربی کافرت ه ئے دمستامن نوم ورکړو!

۴- چا جمهوریت ته جائز اووئیلو، اوجمهوریت ته عدل، حریت او آزادی وائی!

حال داچه دجمهوریت معنے داده چه حاکمیت به د اکثریت او عوامو وی، که ډمان ډیر وو، نو دهغوی رائے به اخستلے شی، که مقابل کنبے ئے ابن تیمیة او امام ابو حنیفہ ولے نه وی!

۵- چاربا الفضل ته جائز اووئیلو۔

۶- چا درسول الله ﷺ خالص تابعداری ته چه درسول الله ﷺ دقول او فعل په مقابل کنبے دهر ملا، عالم خبره وروسته کول اود رسول الله ﷺ قول او فعل مخکنبے کولو ته دلا مذهبیت، لا دینیت نوم ورکړو!

دارنگه چا افیون کرل، ددے اخستل خرڅول جائز کرل، دارنگه چا سگریټو نسوارو ته جائز اووئیل، اودلیل کنبے ئے دابهانه اونیوله چه کتابونو کنبے دی چه دا جائز دی،

دارنگ بعضو او وئيل چه افیون په دوائی کښی استعمالیږی نو ځکه جائز دی، ددې بهانې جواب مونږ تفصیلاً مخکښې ذکر کړیدم۔

دلته دا خبره قابل غور ده چه :

د فقهي کتابونه خو څه (صحيحين) نه دی چه دې کښې به ضعیفې او خطا خبرې نه وی !

فقه کښې په زرھاؤ مسئلې شته چه په دلیله دی۔

په سلگونو داسې مسئلې شته چه غلطې او خطا دی۔

چه یوه دهغه نه داده چه بعضې فتاوی کښې د افیونو کرکيلې ته جائز وئیلی دی، او دلیل ئې دانیولې چه داپه دوايانو کښې استعمالیږی۔

لیکن ددې جوابونه الحمد لله مونږ مخکښې ذکر کړیدی، ددوی نه گیله نشته چه په افیونو چه حرام دی اودوائی په دې باندې جائز گڼی، د فقهي کتابونه ددې نه ډیر سخت حرام خیز باندې هم شفا (تداوی) کول جائز گڼی، او هغه د قرآن کریم دانتھائی سپکاوی خبره ده هغه دا چه فقه کښې دی چه :

په متیازو او وینه باندې قرآن کریم لیکل د شفاء دپاره جائز دی (العیاذ بالله، واستغفر الله) !

که څوک اودوائی چه فقه کښې دا خبره نشته اوداپه فقهي باندې تاسې دروغ جوړوی او که وی نو دهغه کتاب نوم اوحواله راکړی، ځکه د قرآن کریم باره کښې دومره لوی جرئت کول، اوانتھائی په ادبی اوسپکاوی کول چه قرآن کریم د شفا حاصلولو دپاره په متیازو یا وینه باندې لیکل، نو دا خبره خو یو عام مسلمان هم نشی کول، فقهاء خو لاپه ځای پریده !

نو محترمو !

مونږ دروغ نه وایو، حواله اود کتاب نوم څه چه په کتابونو به حواله درکړو، دالله په فضل سره :

فتاوی قاضی خان باب الحظر والاباحه (۳۶۵/۴) کښې دی : والذی رعف فلا یرقا دمہ فاراد ان یکتب بدمه علی جبهته شیئا من القرآن قال ابو بکر الاسکاف : یجوز قیل لو کتب بالبول قال : لو کان فیہ شفاء لابس به.

(که دیو سپری پوزې نه وینه روانه وی او وینه راواخلي وپه تندې باندې پرې د قرآن کریم څه حصه اولیکي نو جائز دی)۔

بیا ابو بکر الاسکاف ته او وئیل شو چه که په متیازو باندې اولیکل شی (والعیاذ بالله) نو هغه ووئیل : چه که

هغه کنبه شفا وی نو خیر دے جائز دی۔

اودا خبره فتاوی سراجیه ص: (۷۵) کنبه هم ده۔

دغه شان بحر الرائق ص (۱۱۶) کنبه هم ده۔

حموی شرح الاشباه والنظائر باب القاعده الخامسة: الضرر لا يزال
ص (۱۰۸)۔ رد المحتار شرح الدر المختار المعروف بالشامیه باب
التداوی بالمحرم (۱۴۰/۱)۔

نودے تولو کتابونو دفته حنفی کنبه دغه خبره ذکر
شویده چه که دیو سړی شفا (علاج) په دے کنبه وی چه:
قرآن کریم په وینه یا متیازو باندے اولیکی نو داکار کولے
شی۔

مسلمانانو ورونو!

انصاف پکار دے لږ حلالو او حرامو ته کتل پکار دی، دالله
اود هغه درسول دخبرو اودا سلام دشعائرو انتهای تعظیم او
ادب پکار دے، دالله اود هغه درسول ﷺ خبره منل پکار دی
اگر که په ظاهره دهغه په منلو کنبه زمونږ تاوان ښکاری
خو په حقیقت کنبه هغه تاوان نه وی۔

دغه شان الله اود هغه رسول ﷺ چه کله مونږ دیو کار
نه منع کړی، دهغه نه ځان ساتل پکار دی، اگر که دهغه په
کولو کنبه په ظاهره مونږ ته ډیرے فائده ښکاری، لکه

سود شو، زنا شو، غلا شو، نشه تماشه شوم۔

او که داسے اونکړو، نو زمونږ دایمان دعوی به بیا یه ځائ
وی، بلکه دایمان پاته کیدل به گران شی، اودا زما خبره نه
ده بلکه درب العالمین خبره ده چه هیڅ شک اوشبهه
پکنبه نشته۔

الله رب العالمین فرمائیلی دی:

﴿وما كان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى الله ورسوله امرا ان يكون
لهم الخيرة من انفسهم﴾

یعنے: مومن سړی او مومنه زنانه له دا جائز نه دی چه
کله دیو خیز فیصله او فرمائی چه دوی له دے خپل ځانی
اختیاروی۔

بعضے جا هلان دابهانه نیسی او په دے خپل ځان غلطوی
چه مونږ داځکه کرو چه امریکه اونور کافران ورباندے
ننګیږی، کافران ورباندے مړه کیږی۔

نوزما ورونو!

دا خبره بیخی غلطه ده، الله اود هغه رسول ﷺ مونږ ته
دکفارو وژلو دا طریقہ نه ده ښودلے چه کفارو له نشته
رکوی، اونه په دے باندے فتح اونصرت دمسلیمان راځی،
بلکه مونږ ته ئے دکفارو سره دجهاد کولو حکم شوم دے،

چه په دمه سر او سينه باندې يو خو گزاره او خوري په خپله
به كفار ماته او خوري۔

دریم داچه : په دمه باندې چه کافران مړه کيږي نو دده نه
مخکښې ورباندې ډير مسلمانان مړه کيږي ، د سعودي ،
پاکستان او نورو ډيرو اسلامي ممالکو عوام مسلمانان په
دې باندې مړه کيږي ، په قيامت کښې به بيا خوک دده
جواب ورکوي ؟

الله رب العزت دې زمونږ ملک دده هر قسمه حرام
خيزونو نه پاک صاف کړي ، الله دې زمونږ دده ملک
او دنورو اسلامي ملکونو حاکمان صحيح مسلمانان جوړ
کړي چه د قرآن او حديث خدمتگار او خورونکي وي ، او
الله رب العزت دده دده ناکاره حاکمانونه مونږ ټولو
مسلمانانو له نجات راکړي ، او الله رب العزت دې زمونږ
او دټولو مسلمانانو اصلاح او کړي۔

وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین .
وسبحانک اللهم وبحمدک اشهد ان لا اله الا انت استغفرک
واتوب الیک

ربیع الثانی (۱۲ / ۱۴۲۴ هـ) .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**